

ლიტერატურული განცემი

№15 (295) 6 აგვისტო - 2 სექტემბერი 2021

გამოდის ორ კვირაში ერთხელ, პარასკეობით

ფასი 80 თეთრი

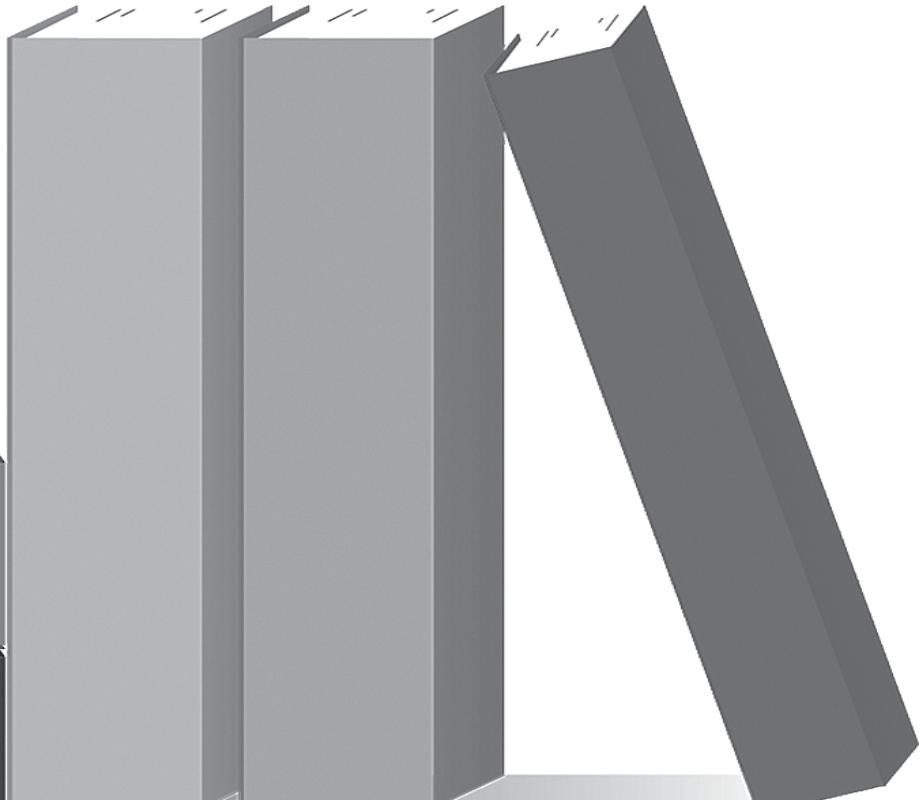
სოფო წულაია

მესამედის ინტერვიუ

სხვის ცხოვრებაში რომ გაიღვიძო —
შენ, სოფო წულაიამ,
დაბადებულმა 1985 წლის 11 მაისს, სოხუმში,
არც ისე მაღალმა, არც ისე გამხდარმა, არც ისე ქერამ...
შენივე სხეულით...
დილით გაიღვიძო, თვალები გაახილო და ჭალი არ გეცნოს;
გვერდზე გაიხედო და კედელი არ გეცნოს,
ხელზე დაიხედო და ბეჭედი არ გეცნოს,
მარცხნივ გაიხედო და კაცი არ გეცნოს...
და გითხრან, რომ ხარ ვინმე ეკა აბულაძე,
თამარ ლომიძე, ან სონია ქართველიშვილი,
დაბადებული 1980 წლის 11 მაისს, თბილისში.
ქალაქს, სადაც ახლა ხარ, ერქვას ლეგნიცა,
სადაც უკვე მეათე წელია, ცხოვრობ
და ისე აგნებ ყველა ქუჩას, შეგრძნება — ნეტა, სად ვარ? — არასდროს გტოვებს.
შენი ქმარი კი იყოს ვინმე გამხდარი მხატვარი ექსპრესიული ხელებით,
რომელიც სულ შენს პორტრეტებს ხატავს
და პორტრეტზე აღბეჭდილი არც ერთი ქალი
ოდნავაც არ გგავს და თან არც ერთი ქალი ერთმანეთს არ ჰგავს;
და ატარებ უცხო ქალაქის ქუჩებში მის ნაჩუქარ ავტომობილს
და გრძნობ, რომ მანქანის ტარება არ იცი და მაინც ატარებ
და ათვალიერებ ფოტოალბომებს,
რომლებიც სავსეა შენი და შენი პორტრეტების ციკლის შემქმნელის ფოტოებით —
პარიზი, ვენა, ბერლინი, ვარშავა, კიევი, ბრიუსელი...
მიგინერია გაკრული ხელით, რომელიც ოდნავაც არ ჰგავს შენს ხელწერას
და ვერ იხსენებ ვერც ერთ მოგზაურობას,
ვერც პირველ შეხვედრას,
ვერც დიდ თუ პატარა სიყვარულს თქვენ შორის
და ფიქრობ: — ეს კაცი თუ მართლა ჩემი ქმარია,
ეს კაცი თუ მართლა ჩემია...
ის ზედაც არ გიყურებს, ზის და გხატავს
თავისი ექსპრესიული ხელებით და ხედავ,
რომ ქალი, რომელსაც ხატავს, ოდნავაც არ გგავს...
დგახარ მეცხრე სართულის აივანზე,
თვალებს გოთიკური ტაძრის შპილის დეკორზე აშტერებ
და შენი კორპუსის მეშვიდე სართულის აივნიდან დანახული თბილისის ხელი გენატრება.
— თბილისში ყოფილხარ? — ეკითხები შენი პორტრეტების მხატვარს,
ის კი ზის და ხატავს და ხატავს
და ამ დროს თქვენს გემოვნებით მოწყობილ ოთახს ბუს კივილი შეაზანზარებს
და ორლანის ხმა შეძრავს.
— სულ მე რატომ მხატავ? — ეკითხები და გპასუხობს:
— იმიტომ, რომ მიყვარსარ —
და გახსენდება ის, ვინც გიყვარდა და ფიქრობ:
— სად უნდა იყოს? — და მონატრება სულს გიბერავს გარუჯულ სახეზე
და ჭორფლები ჯანყდებიან და გახსენდება, ერთხელ როგორ გითხრა:
— სახეზე ჭორფლების აყვავება ბედნიერების ნიშანია,
მიყვარს შენი ჭორფლები...
და გრძნობ მის შეხებას მთელი სხეულით
და ტირი, რომ სხვის ცხოვრებაში გაიღვიძე
და გძლის ყველა კაბა, რომელიც შენი არ არის
და ყველა კაცი, რომელიც შენი არ არის
და ყველა სახლი, რომელიც შენი არ არის
და ყველა გზა, რომელიც შენი არ არის
და ყველა შენი პორტრეტი, რომელშიც შენ შენ არ ხარ
და აივნზე დგახარ, ოდნავ გამობერილ მუცელს ეფერები,
თან ფიქრობ: — ჯერ ამ ბავშვს გავაჩენ, მერე მაჯაზე ვიკენ,
ძილსაც ვუკენ,
თუ არ გამელვიძა, კიდევ ვიკენ,
მილიონჯერ ვიკენ
და აუცილებლად გამელვიძება...

IV-V

დაკარგული ლექსის ძიებაში

სამი დღეა, ვეძებ ლექსის, რომელიც სამთვიანი პაუზის მერე ძლივს დავწერე და რომელიც ასე იწყებოდა:

„მინდა სახლი, რომელშიც ცხოვრობ, წნელის ღობით შემოგისაზღვრო“...

მერე არ მახსოვს...

შემთხვევით წამეშალა და ველარ აღდგა,

მას მერე სულ ვისენებ, როგორი იყო, რაზე იყო,

ან რას ვამბობდი შეწზე და ჩემზე...

შეწზეც და ჩემზეც მანამდეც ბევრჯერ დამიწერია,

წამლილ ლექსზე კი არასოდეს —

ეს პირველია და, მგონა, რომ უკანასკნელიც.

უცნაურია წამლილ ლექსზე ლექსის დაწერა —

სისულელეა, მაგრამ მაინც ვწერ,

იმ იმედით, რომ, იქნებ, ტკივილი ოდნავ განელდეს —

მისა ცოვის სურვილმა კი ცოტათი მაინც გადამიაროს.

ასი წელია, არაფერი აღარ მტკერია:

ასი წელია, ომის მიმართაც გულგრილი გავხდი...

და ამის ფონზე ისე მიკვირს, გამალებით რომ დავეძებ ნაწერს,

რომელიც მაღა, ალბათ,

ოდნავაც ვერ მოერგება ჩემს ცხოვრებას, ფიქრებს და განცდებს...

მახსოვს, იმ ლექსში ასე ვწერდი:

„მინდა მჯეროდეს, რომ ყველა კაქუნი და ხმაური ჩემს რეინის კარებზე შენ ხარ,

მინდა, ჩერენი მაჯები ცისარტყელით ერთმანეთზე გადავნასკვა

და ვიყოთ ერთად, სანამ შევძლებთ, სანამ გავუძლებთ“...

იშვიათად ეწერ ასეთ ლექსებს — არაცნობიერი ფსიქიკიდან ამოზრდილს,

— ყველანარ ლოგიკას და სათქმელს მოკლებულს, კონსტრუქციულს...

აი, ისეთს, სიტყვები რომ გერვევან, შენ კი კარს ულებ,

ადგილს უთმობ შენს სივრცეში, მერე კი ვაკვირს:

აქ როგორ გაჩნდა — ეკითხები საკუთარ წარსულს;

იშვიათად მახსენება შეწზე ფიქრის დროს ცისარტყელაც და სიყვარულიც,

აი, მაშინ კი გამახსენდა...

ახლაც ვცდილობ შეწზე დაწერას

და მარტი ისლა მაგონდება, როგორ არ გიყვარს

დაბრანული პომიდვრის გემო ცხელ სადილში

და უცხო ხალხთან ურთიერთობა.

და გრიდება, აღარი, რომ ეჭვანობ, თან გვინია, რომ სხვაში გაგცვლი...

თუმცა რაღა დროს ჩერენი სხვებთან წასვლებია —

საამისოდ ხომ უკვე ძალიან გავიზარდეთ,

გამოვპრემდეთ ერთმანეთი და კარგად ვიცით, აღარავის აღარ ვჭირდებით

ჩერენი ტრაგებით, კომპლექსებით, მარტოობით,

ფრთხოდაცხრილული, ტალახიანი, ბლანტი წარსულით,

წალურსმნევა, რომ დაგვიტოვა ჩამქრალ თვალებში...

ჩერენ აღარავის აღარ ვჭირდებით,

შენ კი დაგახარ და ეჭვიანობა...

მერე მიხარია, რომ გვინია, შენ გარდა კიდევ შეიძლება, ვინმეს მოვწონდე...

იმ ლექსში კიდევ იცი, რა იყო? — ვეღარ ვისენებ...

აღდგენის შანსიც არ არსებობს, როგორც ამიხსნეს.

იმ ლექსში მოვკედით ისეთები, იქ რომ ვიყავით;

იმ ლექსში ვწერდი, რომ ისედაც მჯერა ზღაპრების,

რომლებიც შევთხე შეწზე და ჩემზე,

რომ მთავარია, შენ დაიკვერო, არ დაგეზაროს...

კიდევ ვამბობდი, რომ საჩერტლით დავჩერებავ ღრუბლებს

და თითოსტარზე დავართავ ძაფებს,

რომელიც შენგან გამოსვლაში დამებარება...

ახლა მგონია, იმ ლექსს ჰქონდა მოხალული ყავის მარცვლების

და ნაძვის ძარში ამოზრდილი ის სურნელი.

მგონი, იმ ლექსში მართოლ მიკვარდი...

აღარათ, ამიტომ დამენანა მისი დაკარგვა,

აღარათ, ამიტომ არ ვეკარგავ იმედს, რომ იდესმე სადმე ვიპოვი,

ან სრულყოფილად გავისხენებ დაკარგულ სიტყვებს,

სიყვარული კი მკვდრეთით აღდგება და კელავ გიპოვი.

სიყვარულის დეკონსტრუქცია

17.07.2017.

პატარა სკვერი, ღამე, სიბრელე, ხვატი, მტვრის ბორგვა...

ხის სკამზე ლლვება ჩემი სხეული, როგორც ყინული —

შეშის ბოთლში გამომწვდებელი,

ახდილი თაგი ქაფის ბუშტუებს აფრევეც და ფანტავს,

ერთ სივრცეს ვტევნი, ადგილიდან დაძვრას ვერ ვბედავა...

ხავი ედებათ უცნაურ სიზმრებს, ყოველ ჯერზე რომ შენ გხედავდნენ,

უფრო სწორად — მარტო შენ გცნობდნენ

და შენ გარდა ვერავის ვერ იმახსოვრებდნენ...

რაც შენ წახვედი, ავალაგე ჩემი სხეული, დავანაწევრე

და ზურგჩანთაში ჩაგილაგე, ზუსტად ისე, როგორც ნივთები —

მათ გარეშე რომ არ გინდოდა არსად წასვლა, მითუმეტეს,

შენს შერეულ მარტოობაში და ურავბოლო, უსასრულო ისტორიებში...

ჩემი თმა შენი ჯაგრისას,

თითები — რკინის სავარცხლები,

თვალები — სარქე

და როცა მასში ჩაიხედავ, მე დამინახავ.

სხვაგან არსად ვარ, არსად დავრჩი —

ჯერ დავიმალე, გავიფანტე, მერე პაერში გავუჩინარდი,

ცამ შემისრუტა, როგორც წვიმა...

ხელის გულები ქოლგებია — ასე რომ გძელდა,

მაგრამ მაინც რომ ყველაგან დაგქონდა

და ახლა, როცა ლონდონის წვიმა ჯიუტად ცდილობს

შეალნის შენს მშვიდ ფიქრებში და სურვილებში,

თავზე მიხურავ კი კოდილობ, მთელი ძალით ავისლით წოვეთი

და ნაწყვეტ-ნაწყვეტ გადავყლაპო, როგორც ტკივილი —

შენი ნასვლით გამოწვეული.

— მალე მოვალ, — მეუბნები, თან თვალს ადევნებ,

როგორ ვცდილობ, ჩაგილვარო ზურგჩანთაში ჩემი ლიმილი

— გამოიყენებ, როგორც ნივთაბეჭდი მარტოობა გაგიჭირდება;

მე გასნავლე ეს გალიმება, უფრო სწორად, მისი მორგება...

დაგიკეცე და ჩაგილაგე სხეულის სითბო,

მარტო შენი შეხებისას რომ მოდიოდა,

მერე მტკოვებდა...

სწორედ მისმა თბილმა ბეწვმა გაგაძლებინა

უცხო ქვებნის უჩვეულო, მღრღნელ სიცივეში...

— ეს რაღად მინდა? — მეითე მაშინ ოდნავ შემკრთალმა

და უჩვეულოდ გაკვირვებულმა,

მე კი გითხარი: — იქ ხომ ცივა?

— ვიყიდი ქოლგები მის გადამენის გადამენი...

მე კი ჩუმად ისევ ჩაგიდე...

გადავანებე ჩემი თავი შენს ზურგჩან

ჩვენს მარტონბას საყრდენები გამოეცალა და მდინარეში ჩაყირავდა — ზვიგენებმა და ნიანგებმა დაინანწილეს —
მისი ქონით ამოიყორეს ისედაც კარგად გაპერილი, სქელი მუცელები...
მერე თვალები გავახილე, ძილი დავკეცე და საწოლის ქვეშ შევაცურე,
შენთან გაფრენა გადავწყიტე, ფანჯარას ვეცი, ჯერ ფეხები გამოვალაგე, მერე ხელები და ვერ ავფრინდი...
ერთი კითხვა მაქავ:
ფრთხის გაშლა რატომ მასნავლე — ხომ იცოდი, რომ მალე უნდა დამვინცებოდა?..
არ იცოდი? — ამას ვერაფრით დავიჯერებ!..
ახლა მხოლოდ მაშინ მახსოვებარ, როცა ჩემს შვილს დაძინების წინ
ჩუმად ვუყვაბი უცნაურ ამბავს შენზე და ჩემზე,
ანუ იმ ბიჭზე, გაზრდაზე რომ ერთხელაც კი არ უფიქრია
და ათზე მტერი გაზაფული გამოტოვა, სანამ ჩემამდე მოაღწევდა.
და როცა ათი გაზაფულის მერე მომადგა, ველარც კი მიცნო,
იმიტომ, რომ თვალებით ტკივილს, გულით კი ჩემს შვილს ვატარებდი.
ან როგორ უნდა გავყოლოდ, როცა ვიცოდი, რომ ველარასდროს გავფრინდებოდა?..
განა იმიტომ, რომ არ მინდოდა,
უბრალოდ, ფეხზე ჩემი ცხოვრება გამომენასკვა,
არტახეპად სახლის კედლები შემომიშენდა,
ფრენაც არ მახსოვს,
ვზიგარ და ვარენე შვილს — ანუ იმას, ვისთვისაც ვცოცხლობ,
შვილს, რომლის გამოც დამავიწყდა, როგორ მიყვარდი,
როგორ გელოდი და ყოველ ლამე ჩემს ფანჯარას ღიას ვტოვებდი,
იმ იმედით, რომ აუცილებლად დაბრუნდებოდი,
მაგრამ ეს 10 გაზაფული ისე გაფრინდა,
ერთხელაც კი არ გაგხსენება, რომ ვარსებობდი...
და რომ დაბრუნდი, ისე მითხარი, მომენატრეო,
თითქოს, ეს ნლები არც კი ყოფილა,
თითქოს, მთელი ეს უშენო დრო მარტო მე:
ვიცხოვრე, ვისუნთქე, მეტყინა, გელოდე, მენატრებოდი...
შენ კი გეძინა,
ისე გეძინა, როგორც ახლა ჩემს შვილს სძინავს —
შენზე შეთხული წარპერული
და დამჭერარი ძველი ზღაპრის მემილიონედ მოსმენის შემდეგ...
როგორც მითხრა, სანამ ძილში საბოლოოდ გადაეცება,
გულში შენს სახელს იმეორებს და ეს ძახილი მხოლოდ შენ გესმის —
მე კი, რატომლაც, გულით ნათქვამი სიტყვების კითხვა,
დიდი ხანია, გადამავიწყდა.

ცელოვანი სურათის აკარატი

უკან ვიტოვებ ჩვენს სიყვარულს და სამშობლოს —
ერთადერთს, ვისაც გული ჩანყდა ჩემი სიკედილით,
რადგან წასვლის წინ ხელი შევახე კალთის კიდეზე
იმ ბიბლიური სისხლმდინარე დედაკაციებით და
მადლის ნაცვლად ჩემა სხეულმა გამოამსხვრია მისი სხეული;
და ჩვენს შვილს — ასე რომ ველოდით,
მაგრამ ჩემ წაცვლად მზემ იტვირთა მისი გაჩენა
და ჩვენს იმ ზამთარს, ერთმანეთს რომ გადავეყარეთ
აღმართ-დაღმართით გადახორცილ უსიერ ტყეში
და მარადიულ ზათხულამდე გადავინხეთ:
ერთმანეთის ხმა, თვალების სითბო, ოცნების ნეშტი;
და სიხარულს — თქვენი პოვნით გამონვეულს,
ყოველ ჯერზე სარკოფაგიდან ამოხეთქვას
და გადარჩენას რომ მოითხოვდა ჩემგან და ახლა,
როცა ალარ ვარ უკვე თქვენ გვერდით,
იმაზე ბევრად დიდები გრანვართ, ვიდრე სამყარო,
სადაც ერთმანეთს გადავიწყდით და ლაყუჩებით
ღრმად შევისრუტე ერთმანეთის კანი და ფერფლი
და გადავთქვირდით, გადავმსუყდით, გადავმლამდით ერთმანეთით
და დაპატარავდა სამივესთვის სამყარო ვრცელი;
ერთ-ერთი უნდა წასულიყო,
რომ დარჩენილ ორს ლალად ესუნთქა —
ფილტვები კარგად გამოეძლო
გამონაბოლექვი ამოგანგლული,
ქალაქის ჭუჭუში ამოვლებული,
უჟავისისფერი, ბლანტი ჰაერით...
და მე ანგედი...
დაგიტოვე წარსულის გემო
და ფერი ჩვენი იასამის —
ერთად რომ დავრგეთ ჩვენს ეზოში,
მან კი ვერც ერთხელ ვერ გაიხარა,
ჩვენ კი, რატომლაც, ზედ ვყვებოდით —
ისე ვცდილობდით მის გადარჩენას,
როგორც სიცოცხლეს ჩვენი შვილის,
ძლიერ რომ სუნთქვავდა
და მაშინ ერთად მოვიფიქრეთ,
რომ ჩვენ მაგივრად მას ესუნთქა!
და გვითხრეს: — ერთიც საკმარისია!
და შენ ჩაფიქრდი, მე კი დაგროვეთ
და ახლაც მჯერა: ჩემზე მეტად შენ დასჭირდები:
შენი ხელები ჩემს ხელებზე ბევრად მყარია,
შენი მიზნები ჩემს მიზნებზე ბევრად შემტევი,
შენ გზებზე ბევრად უკეთ გაივლის,
ჩემზე კი კვალი აერევა, მოსრისალდება და ვერ ვუშელი,
ამიტომაც შენ გზუქნი სუნთქვას —
ყველაზე ძვირფასს, თქვენს მერე რაც მაქვს,
ჩემი ჰაერი მას ასე უფრო გამოადგება.

„სად არიან შვილები?..“ შვილები უდა გადარჩენა!

ამინდია ისეთი — ისეთი წევიძებია,
ბესიკ ხარანაულზე წერა თუ არა, ფიქრი მაინც მოგინდება.
რამდენიმე დღის წინ საზოგადოებრივი ტრანსპორტის სკამის საზურგებე
კალმით მიწერილი ასეთი რამ ვნახ:

ტელეფონის ნომერი, ქვემოთ — „დამირეკეთ, ბარბარე“.
იმ წამსვე ციცქანა ისტორია შევთხზე — პატარა გოგონა, რომელიც იმდენად მარტოა,
მზადაა, უცნობებსაც კი საათობით ელაპარაკოს,
სწორები იმ უფროსებს, რომლებსაც ეგონებათ, რომ მარტო სექსი უნდა,
ადგიბიან და ათას საზიზლარი სურვილით შეპყრობილები, სათითაოდ დაურევავნ.
ხო, წინ დიდი იმედგაცრუება ელის, მაგრამ არა უშავს, სამაგიეროდ, ეცოდინება,
ასეთ დროს ადამიანების იმედი რომ არ უნდა ჰქონდეს...
გამახსენდა, ზოგჯერ როგორ არ ვასხუხობ ძალიან ახლობლების ზარებს,
როგორ შემოისაზღვრა სამყარო მხოლოდ ჩემი შეილით —
მის გარდა ვერაფრის აღვიქვამ,
თითქოს, მშობლებიც, და-ძმაც, მეგორებიციც... მხოლოდ წინა ცხოვრებაში მყავდა,
ახლა კი ჩემს ფიქრებში მარტო შეილა ჩაგუნებული...
— დღეს ქათმის ღვიძლი უნდა შევუწვა,
ხვალ კი პატტერი გავუკეთებ — ვასხენებ საკუთარ თავს;
კიდევ ერთი ჩემვებოთის ვერ ვიმეტებ და ფოტოს ვულებ —
სურათზე თვალები ისევ ისე თუ გაანათა, როგორც ადრე,
ნიშავე: სისხლში ჰქონდობინის დღი ჯერ ისევ დაბალია.
— პირბადეზე ღიმილი ამოქარევთ,
აგრძონილი არ გარშემოყვაფებს თქვენი კეთილგანწყობა —
წერს თავის ბლოგში სიუზან ბაბელი —
თანამედროვეობის ერთ-ერთი გლობული ფსიქოლოგი.
— ნეტა, ჩემანირ სოციოპათებზე რას ფიქრობს? — ვფიქრობ,
შავ პირბადეში ცხვირ-პირს ვრგავ და
ყველა წაცნობს თუ უცნობს საგულდაგულოდ ვემალები.
ამინდი კი ზუსტად ისეთია, ბესიკ ხარანაულზე წერას თუ არა,
ცოტა ხნით ფიცირს მაინც რომ მოგანდომებს.
მაგიდაზე საყვარელი პორტის ახლო კრებულია — ჯერ არც კი გადამიშლია.
სიკვდილის შიში თუ დავძლიერ, რამეს აუცილებლად დავწერ —
წიგნზე თუ ვერა, სიკვდილსა და სიცოცხლეზე მაინც.
ისიც კარგად ვიცი, ჯერ სიკვდილის უფლება რომ არ მაქვს —
სისხლნაკლული ბავშვის ჯანსაღ კვებაზე ჩემ გარდა ვერავინ იზრუნებს,
ბავშვი კი აუცილებლად უნდა გადარჩეს,
მერე კი, როცა გადარჩება, არასდროს უნდა შეანუხოს მარტობის შიშმა,
მასთან არასდროს არ უნდა გამოჩინდენ
საზიზლარი სურვილებით შეპყრობილ უფროსები,
რატომ? უკვე ვთქვი რატომაც — იმიტომ, რომ უნდა გადარჩეს!!!

26 მაისი

ეს შენი სამშობლოა, შვილი!

არ გეგონოს, რომ ის მხოლოდ ფერად-ფერად ბუშტებში ჩატუმბული სუფთა ჰაერია,
ფეხი არ ჰკრა იმის იმედით, რომ მსუბუქია და არ ეტკინება,
არც არაფერი დაუშავდება,
უბრალოდ ცაში აფრინდება და დედამინას გადაუფრენს...
ნარმოიდგინე, რომ შენს სამშობლოს ზედაპირზე ზღარბის ქაცვები ამოზრდია,
ამიტომ იმ წამსვე, როგორც კი წიხლა ჰქონავს —
სხეულში მძაფრი ჩემვების გემო ჩაგელვენობება...
არ ჰკრა წიხლი შენს სამშობლოს — მარტო ტკივილის შიშით კი არა,
უბრალოდ არ ჰკრა მანამ, სანამ არ მსხვდები,
რატომ არ უნდა ურტყა წიხლი შენს სამშობლოს...
მე ჩემი ქვეყნის ხმამდალ და პათეტიკურ სიყვარულს მასწავლიდნენ.
თითქმის შენხელას, ხმამურიან იჯახურ თავყრილობებზე, მაღალ სკამზე მაყნებდნენ
და მამაჩერის ავტომატიკანი მეგობრების სთვის ბოლო ხმაზე გავვიროდი:
— მთანმინდაზე გადმოდექ, გვედრები,
ქართველები შეარიგებ, მერაბ! — ისინიც ტაში მიკრავდნენ,
შებლზე მკონიდნენ, ფულს მჩუქნდნენ,
უსარობათ, რომ ასეთი რიხით გამომდინაოდ მათი სამშობლოს სიყვარული,
სამშობლოსი, რომელსაც, ალბათ, უმისამართოდ გასროლილი ყოველი ტყვიით
ჩემი და ჩემი თაობის ხათოთ გულით იცავდნენ,
ჩვენ კი თავს მაინც დაუცველებად ვგრძნობდით...
და მწყინდა, რომ იმათ, ვისიც ასე მკეროდა, ვერ მოახერხეს ჩვენი დაცვა...
იცი, მათ მიმართ თანაგრძნობა როდის გამიჩნდა?
როცა ვნახე, რომ მათი ტანჯვით და ლალატით გადალლილ ხელებს
ძალა არ დარჩათ მტრისთვის თოფის დასამზიზნებლად...
მაშინ მიგხვდი, რომ უკეც ჩემი დასაცავი გახდა სამშობლო...
შვილი მე შეისახოს ხმამაღალი, მყვირლა და ლექსები არასოდეს მისწავლებია —
ახლა ხომ ტრენდები კურსებში დარღმულია და ჩურჩული, ან სულაც დუმილია.
გულით არ მინდა, ლექსებს ხმამაღალა კითხულობდე,
მაგრამ ასევე გულით მინდა, იცოდე, რომ ეს შენი მოხუცი სამშობლო
და მას წიხლი არ უნდა ჰქონა...
თუკი ჩანიხლავ, მის ტანჯულ მინას ძირში დაჭრილი კიდურებიდან
მაშინებე სისხლი გამომდინა

თეონა ბითაძე

არავის შეუყვარდები

გზაზუსულია. ჯერ მხოლოდ აპრილი შემოპარულა ქალაქში, ქუჩის გასწვრივ პატარ-პატარა ნერგები ნაადრევი სითბოთი მოუტყუფება და ისინიც თავდაუზოგავად გაფურჩქნულან.

ფანჯრიდან იყურები. ეზო სკოლაში მიმავლი უმცროს თუ უფროს სკოლას სელებით ივსება. შენც ნასასვლელი ხარ, მაგრამ ფეხს ითრევ. მეცხრე კლასი ხომ სწორედ ის ასაკია, სიზარმაცე რომ უკვე საფუძლიანად ცდილობს შენს დაპატრონებას.

„საერთოდ, რა საჭიროა სკოლა? მე თუ მკითხავთ, ძალიან კარგი იყო, ძეველად შინ რომ იღებდნენ განათლებას“ — ფიქრობ, ფანჯარას სცილდები და ჩაის იკეთებ. კიდევ კარგი, დღეს დედა ადრე წაიგდა სამსახურში, თორემ ეს მოსაზრება ნამდვილად არ დააკმაყოფილებდა.

შენ იცი, რომ განათლების გარეშე ადამიანის ფას კარგია. უბრალოდ, სკოლა ალარ მოგწონს. იქ ვედარავინ გიგებს. ამიტომ, ძეველი დროის მეთოდების გათვალისწინებით, ცდილობ, შინ იმეცადინონ და შენს საყვარელ ქართულის მასნავლებელს მაინც არ ანუნინონ, მაგრამ, ძმერთო, რა უბედულებაა ეს ჰაგიოგრაფია? ამის თავი გაქვსა ახლა? ან „ვეფხისტყაოსანი“ რამ დაანერინა რუსთაველს ამხელა? „კარგი, გასაგებია, რომ დაწერა, მაგრამ მე რა შეუაში ვარ?“ — გიტივტივდება თავში საკუთარი სიტყვები, ქართულის მასნავლებელს რომ უთხარი და გელმება. მაშინ მასაც გაეცინა, მაგრამ ნახევარი სემესტრი რომ გაეცინა:

— რატომ ალარ სნავლობ?

შენ თავი ჩაღუნე და გამშრალი ტუჩებით ამოიბურტყუნე:

— რა ვიცი...

შენდა გასაოცრად, მასნავლებელს ედ-იმება.

— იცოდე, უსწავლელი არ შეუყვარდები.

— ვის, მასნ?

ის პასუხს არ გცემს, მხოლოდ ეშმაკუნები უჩნდება თვალებში:

— ეგ შენ უნდა იცოდე.

დღეს პირველი გაეცეთილი რუსული გაქვთ. საერთოდ, პირველი და მეორე გაეცეთილი ყველაზე რთული გადასატანია: კლასის ნახევარს ხომ ჯერაც არ გაუდ-

ვიძია. მაგრამ ახლა შეგარებით მხნედ ხართ, რადგან მასნავლებელმა წლის ბოლო საკონტროლო ნერის ნიშნები უნდა გამოაცხადოს.

შემოღის რუსულის მასნავლებელი. პირსმელი, დაბალი, მაგრამ საოცრად მჭერარე ხმის მქონე ქალი. ერთს დაიქუჩებს და ყველა ონავარი ისუქება.

— ბიჭო, გასწორდა! შენ ცარცი მოიტანე! შენ დაგავავ!

ცარცზე შენ გითხრა. ცოტა გესიამოვნა კადეც-დრო მალე გავა და ნიშნების გამოცხადების მღელვრე პროცესსაც ასცდები. იქნებ, მესამე სართულის ბოლოში გასვლა და მისი საკლასო ოთახის კარზე დაკაუნებაც გაბედი მაგრამ მეთერთმეტე ლაბას ეს ცარცი არა დარღმავი არა დაფაზე აღარ წერენ, თუ რა არის?!

იქნებ მაინც შეხვიდე?! ნაცრისფერ კარზე გულამოვარდნილი აკაუნებ. პირველი სართულის სარკეში თმა გულმოდგრენე და „ცხენის კუდი“ შეიკარი, მაგრამ ახლა მაინც ეჭვი გეპარება, ვაითუ, არ გიხდება. კარს შენი სტორის ფაშვაშ მასნავლებელი გიღებს (თურმე მის ლაბასაც ასწავლის) და ალერისანად გეპატიურება შიგნით.

— აქ რამ მოგიყვანა? — თან გვარით მოგმართავს.

გრძნობ, როგორ გეკიდება ლოყებზე ალმური. მასაც ღერეთი გასწყრომია და ყველაზე დაბალი მოსნავლესავით პირველ მეტზე დამჯდარი.

— ისა, ვერა ალექსანდროვნამ ცარცზე გამომგზავნა.

— მოუტანე, ბიჭო, კარადიდან ცარცი, მოულოდნელად მიმართავს მას.

გული ტყვიასავით გივარდება მუცელში.

ის მერხიდან ძლიერდივობით აძრობს გრძელფეხებს და საკლასო ოთახის ბოლოში მდგარი ყვითელი, მინებამოცლილი კარადისენ მიემართება, ხოლო უკან დაბრუნებული გრძელ, მრგვალ ცარცს გიდებს გამლილ ხელში.

მისი თითების ხელისგულზე შეხების ზღვა ბედნიერებას გრძნობ და, საკუთარი თავისთვის მოულოდნელად, ეუნდები:

— ორი ცალი დამბარა.

ის გაკვირვებით ჩამოგხედავს (რა მაღალი ყოფილა) და ამჯერად კიდევ უფრო უხალისოდ ნაჩანალებება კარადისენ:

მერე ისევ მისი გრილი თითების ხელისგულზე და გაბრუუბული ბრუნდები რუსულის კაბინეტში:

— სადა ხარ, გავიდა გაეცეთილი! რას იცინი, რა გიხარია, გოგო? საკონტროლოში ორიანი მიგიღია! გადანერილს გაეს!

სხვა დროს გაჩრემდებოდი, მაგრამ ახლა საოცარ ძალას გრძნობ:

— არ გადამინერია! ძალიან კარგად ვიცოდი! უსწავლები ხომ არავის შევუყვარდები! — ხმას უნევ.

— ამას უყურე, რა უზრდებოდა!

— მე ვარ უზრდებოდი, მასნ? — ყელში ბურთი გეჩხირება, მეტს ვერაფერს ამბობ, გამნარებული ჩაზთას სტაცებ ხელს და კლასიდან გამოვარდება.

შორიდან შენი ახარხარებული კლასელი ბიჭების შეძაბლები გესმის: „ტერორისტი, ტერორისტ!“

ორი დღე ტირილში გაატარე. დედაშენი სკოლაში დაიბარეს. მოვიდა და გულასაკლავი დახასიათება მოგიტანა: „არაფერს ადარ სწავლობს, მთელი დღე ქუჩაში დადის დაქალებათან „გადახულები“. ჰო, სწორედ ედასე უფერების რუსულის მასნავლებელს.

დედა არ გასყვედურობს. მშვიდად გეუზნება, რომ სკოლაში აუკილებლად უნდა ნახვიდე, რომ დიდობაში ეს ამბავი სასაცილოდაც კი არ გეყოფა. ახლა კი ძალა უნდა და სხვა საკონტროლოების ბისტვის მოემზადე.

ნელს ითრევად „გეფხისტყანის“ შლი. „რიმელიმე მონაკედებას შეინარებელი საკონტროლო გადახულების შევარდებოდი, ახლა კი არაფრის ხასიათზე ხარ, საერთოდ არაფრის. პირველივე გაკვეთილი ქართული მაინც არ გინდა, რა სახე ექნება შენს ბეჭით კლასელს, მასნავლებელი შეცდომების სანაბავად და რვეულების რომ ჩამოგირიგებათ და შეფერისტყანის „მაგივრად შენს ნამუშევრაში სასიყვარულო ლექსებს რომ დაინახას“. კლასში ბეჭებში მოხრილი შედიხარ და სულ უკან ჯდები. მასნავლებელი რომ შემოდის, კიდევ უფრო პატარავდები.

— მას, ნიშნები ბეჭები ზეგ იქნება.

— ზეგ „დილას ძალიან ცივა. კოკისპირულად უწვეტიმა. რეზინის ჩექმები კი გაცვია, მაგრამ სკოლაში მიმავალი უშველებელ გუბებს მანც გვერდს უვლი. სხვა დროს პირდაპირ შუგულმძე შევარდებოდი, ახლა კი არაფრის ხასიათზე ხარ, საერთოდ არაფრის. პირველივე გაკვეთილი ქართული მაინც არ გინდა, რა სახე ექნება შენს ბეჭით კლასელს, მასნავლებელი შეცდომების სანაბავად და რვეულების რომ ჩამოგირიგებათ და შეფერისტყანის „მაგივრად შენს ნამუშევრაში სასიყვარულო ლექსებს რომ დაინახას“. კლასში ბეჭებში მოხრილი შედიხარ და სულ უკან ჯდები. მასნავლებელი რომ შემოდის, კიდევ უფრო პატარავდები.

— მას, ნიშნები დღეს გვეტყვით? — ეპითხებან.

— გეტყვით, მაგრამ რვეულებს ვერ დაგირიგებთ, სახლში დამრჩა.

კლასში უკამყოფილ შეძახილები ისმის.

— არ შეიძლება, ერთხელ მეც დამრჩეს სახლში რვეული? — ილიმის მასნავლებელი, სიას იმარჯვებას და ნიშნები კითხულობს.

შენი გვარი ქართული ანბანის ერთ-ერთ ბოლო ასოზე ინყება და ამიტომ თითქმის სის ბოლოშია.

— აბაშიძე — სამი, ბარამიძე — ხუთი,

გელაშვილი — ოთხი, კავსაძე — ხუთი (ზე-ბეჭითმა მშობლების მოლოდინი გაამართლა), ლომიძე — სამი — ზიხარ და ელოდები, როდის გაიხმება შენი გარანი შემდეგ გაშინებილი სიტყვა: „ორი“, მაგრამ, ჰორი, სა-ცორებავ:

— შენ — ოთხი, ცისკარიძე — ხუთი, ჭაბაშვილი — სამი...

თავს უქნევ.

„დაჯდა წერად ანდერძისა, საბრალოსა საუბრისად,

ჰე, მეფეო, გაფიპარე ძებნად ჩემგან საებრისად!

თავს ნელა წევ. მასწავლებლის თბილ
თვალებს აწყდები.

— ასეთი იყო ჩვენი საკონტროლოს შედეგები. ოღონდ, ერთი რამ მინდა, გითხრათ: ბოდიში არ გიშველით. გამგები გაიგებს. დაიმახსოვრეთ, ბაგშექბო, უსწავლელები არავის შეუყვარდებით.

რა გამო დაიხსნა ეს? სკოლის სამართლებრივი მინისტრი მარტინ გორგაძე მიზანით გამოიყენებოდა ამ მინისტრის მიერ გამოყენების შესახებ. მაგრამ რა გამო დაიხსნა ეს?

— ასეთი იყო ჩვენი საკონტროლოს შედეგები. ოღონდ, ერთი რამ მინდა, გითხრათ: ბოდიში არ გიშველით. გამგები გაიგებს. დაიმახსოვრეთ, ბაგშექბო, უსწავლელები არავის შეუყვარდებით.

— ასეთი იყო ჩვენი საკონტროლოს შედეგები. ოღონდ, ერთი რამ მინდა, გითხრათ: ბოდიში არ გიშველით. გამგები გაიგებს. დაიმახსოვრეთ, ბაგშექბო, უსწავლელები არავის შეუყვარდებით.

— ასეთი იყო ჩვენი საკონტროლოს შედეგები. ოღონდ, ერთი რამ მინდა, გითხრათ: ბოდიში არ გიშველით. გამგები გაიგებს. დაიმახსოვრეთ, ბაგშექბო, უსწავლელები არავის შეუყვარდებით.

— ასეთი იყო ჩვენი საკონტროლოს შედეგები. ოღონდ, ერთი რამ მინდა, გითხრათ: ბოდიში არ გიშველით. გამგები გაიგებს. დაიმახსოვრეთ, ბაგშექბო, უსწავლელები არავის შეუყვარდებით.

— რატომ თქვით ეს? — სულის სილო-
მემდე ინტერესსდება ბეჭითი. მასწავლებე-
ლი საპასუხოდ მხოლოდ იღიმის და კიდევ
ერთხელ გზუქნის თვალების სითომა.

ბოლომდე:

ძალიან, ძალიან მშვიდი და თბილი ღა-
მეა. შენ წინ მიდიხარ, ხელში ჩემი ხელი გა-
ქვს ჩაბლუჯული და მხარზე გადებული,
მოლოდ ის ვიცი, რომ ბეჭინერი ვარ.

ბო, არც კი ვიცი, რა უხდა ვოქევა, რადგან
შენსავით არაფერში ვარ დარწმუნებული,
ისიც კი არ ვიცა, როდის შემიყვარდი, მხ-
ლების გადასახლება, რომ ბეჭინერი ვარ.

պუրշში სიხარულის ზარები რეკავენ,
გულიდან და მხრებიდან უკვალოდ გამ-
ქრალი ლოდი.

* * *

თბილისში ვარ, ვმეცადინებ. შენს სან-
უკლე უძრავი კონკრეტული არ მემორილება.
ასე ეს შენ მას ხმოვთხდა. სასაკრა-
ტო არ მივდინარ: ხელები მორს ხავი

ძას კი ძაიხც ამ ძეუყვაოდი...

მიზანება

სახლი, სადაც მე უნდა გავჩერდე, მაღლ ვიპოვეთ: ერთადერთი ყყითელკარიინ სახლი ამ სოფელში, ეზოს წინ გრძელი სკამითა და ეზოში დაბმული ბურძგლა ძალით. დიასახლისა მანქანის ხმის გაგონებისთანავე გამოვიდა და შინ შეგვიპატიუა. ჩემმა მძღოლმა იუარა და ბეჭებზე ხელი მეგობრულად მომითათუნ. მე გავულიმე. ძალიან მიყვარს და ვმეგობრობს, რაღაცებიც იცის ჩემზე.

მერე გაჩერებაზე ვსხედვართ, მერე ის- ები და მარტინი მეტად გადასახლდებოდნენ, გადასახლდებოდნენ და დასახლოდ ვემზადები, თან ცოტა მეშინია, მარტო ვარ. ვწვები. ჯერ არ ვიცი, ვიტირო თუ არა. თვალებს ვხუჭავ.

* * *

იმ გამოცდაში უმაღლესი შეფასება მივიღე, მაგრამ შენი ნახვა მაინც ვინანე. აღარ ჩანხარ. არ ვიცი, რა დაგემართა, ვგრძნობ, რომ ყოველდღე ტკივილით ვისვები.

ნავიდა. კარგა ხანს ვადევნე თვალი, მე-
რე შეგნით შევბრუნდი. ქალს უკვე გაემა-
ლა სუფრა, თაესაფარიც მოეხსნა. მოდი,
შეილოო — გამილიმა. მეც მივედი, ცოტა
ნავიკენე, მაღლობა ვუთხარი და ჩემი ოთ-
ახი მოვიკითხე. დიასახლისი მეორე სარ-
თულზე ამიძლვა და პატარა, ლურჯფარ-
დებიან ოთახში შემიყვანა.

ევ დაუდივართ, მერე მაცილებ და მეცვეწე-
ბი, რომ რა იქნება, ამ საღამოს მაინც ნუ
წავალ და, ბოლოს და ბოლოს, გამოგყვე
სახლში. მე ვიცინი და ვერ ნარმომიდგენ-
ია, როგორ არ უნდა წავიდე სახლში და
როგორ უნდა ნამოვიდე შენთან. ამიტომ
შინ ვპრუნდები და შინაურების ცნობისმო-
ყვარე მზერის ქვეშ ვიძინებ. თენდება და

ეს მიტოვებაც რა ბანალურია სეფაში გად-
ახდილი ქორნილივით. სულის უცარი ავ-
სება და დაცლა, ნაადრევად გასული გა-
ზაფხული, ჰეპელასავით სამ დღეში გარდა-
ცვლილი დაპირებები. სევდის მეშინია და
გულგრილობით ვიმოსები. სწავლაც მთა-
ვრდება. მე წასასვლელად ვემზადები, მა-
გრა მ მოულოდნელად მუშაობას ვინწყებ და

ფიქრს ძალის ყეფა ძახვეტისე
ნჯარაში ვიხედები, აქაურობისთვის
მაგრამ ძალიან ნაცნობი ხმა თაგე
ნებს: „უკაცრავად, ქალბატონო...“ ყ
მიგუბდება, ალარაფერა მესმის. ან
მიუცემლად რაც ხელში მხვდება, ი
ცვამ, უკანა კიბეზე ჩავდივარ და ს
უკან, მწვანე მინდორზე, გავრბივა
ურაში ურძილო ომისა შეავრა ასამინას.

საათზე დავისხდე, ჭრელა-ჭრულა სპორტული ჩანთა გავსხვნი და ბარგი ამოვალაგე, ფარდები გადავწიე, დღის შეუქიშემოვუშვი.

რა უფირს, მშვენიერი სამყოფელი მექ-
ნიკა ამ ერთი თვის განმავლობაში. თუმცა
გადამერივნენ შინაც და გარეთაც, ძლივს
შვებულების დრო მოვიდა და სად მიდიხა-
რო, ბათუმში მეტატიუჯებოდნენ, მაგრამ არ
მიწოდო — მომიტებული ჩქაროზ. აურჩა-
ვებ.

* * *

გზის პირას რაღაც შემოლობილში ვსხ-
ედვართ და ცოტა ცივა. მე თავი შენს მხ-
არწის მითივი, ასევე ბანალურაოვა მრავალ

* * *

ასეთია ჩემი მოგონებების ნაწილი. საო-
ცარია, მაგრამ ამ ყველაფრის გახსენება
სულში რაღაცნაირ მტკიცებულ სიმსუბუ-
რეს მიწინს. ალბათ იმის აამო რომ ქალან

სბის, ჟლავრი ხელის ხავლებას(ძნობ...

ძე რედაქციაში ვძუძაობ. ჩვენი გაზე-
თი ერთ-ერთი პოპულარულია ქვეყნის მა-
სშტაბით, თუმცა მე, როგორც ახალქედას,
ჯერჯერობით მხოლოდ მცირე ზომის სტ-
ატიკებს მანდობენ საწერად, აი, სათარგმნ-
ად კი დიდებსაც არ იძურებენ. შარშან ივ-

ლისში ხუთი გოგო აგვიყვანეს საცდელი ვადით, თურმე კონკურრენტები ვყოფილვა- რთ და არ გვიმხელდნენ, ორი კვირის შემ- დეგ დანარჩენები რომ ვეღარ ვიხილე, მაშ- ინდა მივხვდი, რომ ამჯერად მე გამომარ- თლა. გამიხარდა, ანდა რატომ არ უნდა გა- მხარებოდა, ხუთ გოგოში მე რომ ამომარ- ჩიეს. ოლონდ, ცოტა შემრცხვე კიდეც, არ იყვნენ ცუდი ბავშვები და გული დამწყდა. რაღა დაგიმალოთ და, ყველაზე მეტად ის მსიამოენებს, რომ ყველაზე უმცროსი ვარ: „რა გინდა, პატარა?“ „პატარა დაგვეღა- ლა!“ „ყავა უნდა პატარას?“ და სულ რაღაც ესეთები. მე მიხარია, ვიღიმი და ყველასი მადლობელი ვარ. რატომძაც დაბადები- დან სახლშიც უმცროსი ვარ, ჯგუფშიც, ახ- ლა სამსახურშიც...

* * *

სიმშვიდე, სიმშვიდე, სიმშვიდე. მდინარეს მივაგენი, პატარას, ვიწროკალაპოტიანს, ხალისანსა და ქვებზე მხტომარეს.

* * *

თბილისში ვარ, ვმეცადინეობ. შენს სან-
ახავად რომ ჩამოვედი, მაგის გამო გამოც-
ოს სხვა მოძღვაული არ მიწონა. შენი

და სხვა დღეს გადავიტანე. არ მინდა, შეინ ნახვა კინანო და ამიტომ წიგნებს თავს ვაკ-ლავ. თუმცა, შენ მონერა გაგვიანდება და მეც ვშეფოთავ. უზევეულოა ეს მოლოდინი, დრო არ გადის. მაგრამ ვცდილობ, ყურადღება სამეცადინოზე გადავიტანო, ფანჯრის რაფაზზე ვკადები და ვწურწულებ, თან ქუჩას ვაკვირდები. ვიღაც ბიჭი შენ მოგამსგავსე, შაგრაა სხვა კორპუსთან აუხვია, მერე კიდევ ერთიც „გგავდა“ და ისიც სხვა მხარეს გაემართა. ხელი ჩავიქწინება და სწავლა განვაგრძე. დაბნელდა, ქუჩა აციმციმდა, მობილურიც ხმას არ იღებს. გული მიმძიმდება და დასანოლად ვემზადები, თან ცოტა მეშინია, მარტო ვარ. ვწვები. ჯერ არ ვიცი, ვიტირო თუ არა. თვალებს ვხუჭავ.

* * *

იმ გამოცდაში უმაღლესი შეფასება მი-
ვიღე, მაგრამ შენი ნახვა მაინც ვინანე. აღ-
არ ჩანხარ. არ ვიცი, რა დაგემართა, ვერძ-
ნობ, რომ ყოველდღე ტკივილით ვისები. ეს
მიტოვებაც რა ბანალურია სეფაში გად-
ახდილი ქორწილივით. სულის უეცარი ავ-
სება და დაცლა, ნაადრევად გასული გა-
ზაფხული, პეპელასავით სამ დღეში გარდა-
ცვლილი დაპირებები. სევდის მეშინა და
გულგრილობით ვიმოსები. სწავლაც მთა-
ვრდება. მე წასასვლელად ვემზადები, მა-
გრამ მოულოდნელად მუშაობას ვიწყებ და
თბილისში ვრჩები, თუმცა, აუტანელია ჩე-
მი სახლისკენ შემოხვევა მაშინ, როდესაც
ვფიქრობ, რომ შეიძლებოდა, აქ შენც და-
გედგა ფეხი

* * *

ასეთია ჩემი მოგონებების ნაწილი. საოცარია, მაგრამ ამ ყველაფრის გახსენება სულმძიმე რაღაცნარ მტკიცნეულ სიმსუბუქეს მიჩენს, ალბათ, იმის გამო, რომ ძალიან ლამაზად მოხდა. ახლა კი... ახლა ფოტოა-პარატით მივდივარ, „ჩევენი ხიდისნაირ“ ხიდზე და მინდა, კარგი ფოტოები გადავი-

სიზრად გაძლიელ შევახე შინდორზე
ვდგავარ, ქარია, თმა მიფრიალებს, თვა-
ლებში მედება და ხელებს ვერ ვიმორჩი-
ლებ, რომ გადავიწიო, თუმცა მოფრიალე
თმის ქვემოდან გხედავ ძალიან შორს, წე-
რტილივით. ვიცი, რომ ჩემთან მოსვლა გი-
ნდა, მე კი, შენზე გაბრაზებული, მინდა, ად-
გილს მოვწყდე და უფრო შორს წავიდე, მა-
გრამ ვერ მივდივარ: ხელებთან ერთად,
თურმე ფეხებიც არ მემორჩილება. ამასო-
ბაში კი შენ მიახლოვდები, საოცარი სისწ-
რაფით მიღიხარ, მიღიმი და თმას მისწო-
რებ. ახლა უკვე კარგად ვხედავ შენს გაფა-
რთოებულ თვალებს, ჩემდა გასაოცრად,
ხელსაც ვწევ და თმაზე გისვამ, შენ მეუძ-
ნები: „მოვედი და აღარ წავალ“.

მეღვიძება. გული ამოვარდნაზე მაქვს.
გული მწყდება, რომ მართლა არ მოხვედი.

* * *

დღეები მიღის. სამი დღელა დარჩა. სამ-
ჯერ ოცდაოთხი საათიც და დაიწყება იგი-
ვე: უთენია ადგომა, გრძელი გზა სამსახ-
ურის მანქანით, შემდევ მთელი დღე ბეჭდ-
ვა, მერე — ნაღვლიანი გზა შინისაკენ და
კორპუსის კუთხეში შეხვევა იმ ჩამქრალი
იმედით, რომ იქ დამხვდები. რა ვქნა, ვკრა-
ფრით დავამარცხე ეს იმედი იმ დღის შემ-
დევ, როდესაც ერთხელ მოულოდნელად
დამირჩევ და მითხარი, ეზოში ჩამოდიო. მაშინ სიხარულისგან თავი ვერ შევიკავე,
გამოვიქეცი და გულში ჩაგეეკარი. მერელა
შევამჩნიო, რომ მოშორებით შენი მეგობრე-
ბი იდგნენ.

ფიქრს ძაღლის ყეფა მაწყვეტინებს. ფანჯარაში ვიხედები, აქაურობის სოფის უცხო, მაგრამ ძალიან ნაცნობი ხმა თავს მასებენებს: „უკაცრავად, ქალბატონო“ ... ყურები მიგუბდება, აღარაფერი მესმის. ანგარიშ-მიუცემლად რაც ხელში მხვდება, იმას ვიცვამ, უკანა კიბეზე ჩავდივარ და სახლის უკან, მხვანე მინდორზე, გავრბივარ, მაგრამ გრძელი თმის შეკვრა დამვინწყბია და თვალებში მებლანდება, გავრბივარ, მაგრამ უკან მოხედვის მეშინია, არ ვიცი, რომ დაგინახო, რა უნდა გითხრა. ფეხის ხმა მესმის, მელავში ხელის ნავლებასაც ვგრძეობ...

v

ელვის ძალით

ელვის ძალით ვიჭერ დამეს,
უძიროს და კრიალას...
ჯოხის ცხენით ვიჭერავე,
პაპის ცხენით კი არა.

დავემალე სავსე მთვარეს,
ვარსკვლავებმა — გხედავთო!
ეს რა წლები მომატარეს,
შეგვარიგეს მე და დრო!

მზე ამოდის მგლოვიარე,
ცრემლის ძაფით ვიჭერ დღეს...
რა სამოთხე მოვიარე —
ფიქრით გული ვიჯერე!

სოცელი, ბავშვობა

აიმღვრა სუნთქვა ფიქრით ამოთი,
ვიწყებდი ღილინს და მომერიდა...
როდესაც მამის ოხვრა ამოდის
გაუქმებული ბუხრის ყელიდან.

როცა ბავშვობის მელნისფერ ბილიკს
მიერეკება იელთა ჯოგი...
თითქოს ჩიტებსაც შეუკრავთ პირი —
ცარიელია სარეცხის თოკი.

შალის ფარდებით განცობილ სცენას,
ჩვენს ნამოქმნირილ, თამამ სიმორცხეებს,
თვალებში ჭინჯებს, ხელებზე მელანს
ხომ ერქვა სოფლის დიდი სიცოცხლე!

მიზეზი იყო მინდორიც, სოკოც,
ჩუმად სიგარეტს რომ ვენეოდით...
მაგარი ბიჭი იყავი, გოგოს
ველოსიპედით თუ ეწვეოდი,

ანდა გაგქონდა ტოლებთან გოლი
და ხელი ცაზე გეკიდა მაშინ,
როს ტაშს გირავდა ფარული თრთოლვით,
თვალს და ხელს შუა გაზრდილი ბაგში.

მაშინ სამყაროს სხვა ზეცა ეკრა,
მაშინ ნისლებიც რქეს იწველიდა...
უუმზერ კუთხეში ჟანგიან ერქვანს
და დარდი ბოლავს ბუხრის ყელიდან...

გატარებელი

მატარებელი მისდევს ლიანდაგს,
ქართლის მინდვრები სიჩუმეს ამკობს
და ვმგზავრობ ისეთ ადამიანთან,
სუნთქვას ვგრძნობ ათი სიცოცხლის სამყოფს...

და სანამ ღამე დაუშვებს ფარდას,
ყაყაჩობა მზერს კოცნიდნენ...
ჩვენ ვლოცულობდთ ბუნების ხატთან
და გვპასუხობდა ზეცა ლოცვითვე.

ვეღარ ნახავთ

ვეღარ ნახავთ აკვნის ბიჭებს,
აკვნის მთვარე-გოგონებს...
თითქოს გუშინ გაუვლიათ
ხაზარებს და მონგოლებს...

გულს პოულობს მედიანა
მზისგან სხივად დახლილი
და ვმუნჯდები სევდანი,
მიტოვებულ სახლივით...

ზღვა და ფალდა

კრამიტებივით ელაგა ტალლა
ზღვაზე, რომელიც დელვას ცდილობდა
და ჩამავალი მზის თბილი დაღლა
იღვენთებოდა ლურჯი ტილოდან...

და სანამ მარტის ქარი აბია,
მთების გულიდან ნისლი ამოდის...
„ოჳ, სიყვარული ზღვების ქაფია“,
მასესნდებოდი... ვწუხდი... ვხარობდი...

დალლილი ქარი ჰევადა ნაწამებს,
ანდა მილეულს მძიმე ლოდინით
და ზღვა-ტალლების თბილი საძვალე,
თეთრ თოლიების ამოკორტნილი

მღეროდა მშვიდი გულის სიღრმიდან,
თუ აძინებდა მარტის ალქაჯებს...
ოჳ, სიყვარული ზღვების წიგნია —
ლურჯი თვალებით ცის მოდარაჯე!

თოთიან რომები

მოლოდინივით თრთიან რტყობი,
თვალებს იფშვნეტენ მარტის უბეში.
ყველა სიყვარულს ქვაზე ვტრვებდი
და ვპრუნდებოდი სიჭაბუჟებში.

თითქოს ჩამომხსნეს მძიმე ზარები,
მაინც ცოდვილ გვამს ძლივსლა მივათრევ.
როგორც ნისანი წივის და წამების,
ცარიელ სულში კრთება სინათლე...

და როგორც მუხა — კუშტი და მკაცრი,
ტანის სიმაგრეს მინაში მალაგს,
შენში ვმალავდი მთლიანს და ნაწილს,
ჩემთვისაც უცხო სიცოცხლის ძალას!

სიჭაბუჟებისგან ათასჯერ დახსნილს
მრჩება ლექსები — სულის სამხილი.
მე უკვე ვიცი: რად მიყვარს კაცი,
ან, უფრო სწორად, კაცის სახელი!

მე უკვე ვიცი: ვნების მილევით
სული ლავვარდებს ვით ვუკელაპტრო
და დღე და ღამე — ცოდვის წყვილები —
მზის სხივით როგორ გავაფერადო...

პველი ლექსები

ძველი ლექსები წუხელ დავხიე,
ტკივილით, დარდით, გაალმასებით...
სული მღელებით, წრფელი და მღვრიე
და წამამებზე ცრემლის ხაზები

ვეღარ მიშლიდნენ უნებურ ხარხარს,
ვერ მარკებდა ქარის სიმშვიდეც...
ბანებად ქსოვდნენ ჩემს წერვებს გამხმარს,
მერე საშველად ჩამომიშლიდნენ...

დრო, თავისთავად, ყველაფერს ხარჯავს,
ფრონ იცის, როგორ უნდა ვუყვარდე.
იმ ლექსებს მოკლედ ვაწერდი: „ბარჯაა“,
ახლა რა ვუყო ელდას წუხანდელს?

მწვანე აუროო უკვე სხვა მითებს
და ველოდები ანი სხვა წვიმებს...
ძველი ლექსები წუხელ დავფლითე
და ფოთლებივით დავანანილე...

ნეირა გარდნის

ვინ შეეხო ხელით ღრუბელს,
ვინ დანამა სათლით მთები...
ქარში ხროვა მოჰყავს ძუ მგელს,
თელეს თოვლის სათიბები.

ქარში ხროვა მოჰყავს ძუ მგელს,
უკან მოსდევს მორცხვი ხვადი...
ვინ შეეხო ხელით ღრუბელს,
ვინ აზიდა ბორცვი ცამდი?

ზეცას ელვა ჩამოურბენს,
გაზაფხული მოდის ცხადი.
სხვა სიმიმე ახლავს ღრუბელს —
თოვა წვიმს და წვიმა ბარდნის...

მარტი

ღრუბელი მოდის თემურ ღენგივით,
გაავეული წვიმის მუქარით.
ვინრ ბილიკი — ელვის გემილი
— ერთ დროს ნაცნობი და სანუკარი

შეეფინება ცხრავე ზღვის კალთას,
ცხრა ზღვაც დაშრება (თუ დევს სწადია).
შე უწყი, ღმერთო: სანამდე გასტანს
სული, რომელიც ძლივსლა ანთია.

უკვე ვიხილე: კუნაპეტ დღეში
ზამთარი თოვლის თეთრი ხურვებით
როგორ ცხოვრობდა გაძარცვულ ტყეში —
სავსე ფიფქებით და ბელურებით...

მაგრამ გათავდა ზამთრის თამაში,
თეთრ აბრეშუმებს გამოჰყენს მარტი
და გაზაფხული ჩემს ფანჯარაში
გზარეული კაცივით დადის...

გაგერებით...

ზღვა ისეთი მშვიდია, მთა ისეთი ნორჩია,
მალე ამ გაზაფხულებს ელვის ცულით მოჭრიან.

ტიხრებს ისე ვალაგებ ყაყაჩორთა ბრნეინვაში,
თითქოს ვდგავარ დაკარგულ სიყვარულის წინაშე...

ჩამომწერივდნენ ეტლები — თვალი მზისკენ უჭირავთ,
ზღვა მშვიდი და სათხოა, ცაც ზღვასავით ღურჯია.

ქარმა ვით დაამსხვერიოს ჩემს გვირგვინზე ეკლები,
ერთადერთი დამაკლდა — დავითვალე ნეკნები!

არეული დაისი დღის ცოდვებით ერთობა,
ალარც სიდარბასისლე, არც მდულარე შენდობა...

ცის სისაცეს შევიგრძნობ დაბადების ალდოთი,
მზის და მთვარის გვეგონე —
შენ ჩვენს სულში სახლობდი.

ვიცი, გესმის ცოდვილთა წრფელი გულის ბაგუნი,
ჩვენ კი — შენი ფეხის ხმა, კარზე ფრთხილი კაკუნი...

გეგებებით ცხოვრებით, რადგან შენ ხარ ცხოვრება,
სიყვარულით აგვაცის წმინდა სიუცხოვემა.

გეგებებით ღოცვების ჩაუმქრალი ალებით,
წმინდა მეტანიებით, დიდი ფერისცვალებით...

გაზაფხულისკენ

გაზაფხულისკენ წადით, წვიმებო,
ქალწულებრივი ტანის მიქცევით...
ფიფქებო — თეთრად მოციმციმენ —
წვიმის წვეთებად გადაიქცევით,

ან ჩაგიყოლებთ ეგ სიფარფატე
დასიზმრებული სივრცის წიაღში,
ან მარტი ისე გაგაფერადებთ,
მერე დაგვანტავთ ქარშიც, წიაღშიც
და გაშლის ფერად-ფერად ნაბადებს
ზღვა სიყვარულის ორმტრიალში...

გაზაფხულისკენ წადით, წვიმებო,
და ზაფხულადმდე სულს თუ მიატანთ,
აანკრიალეთ სველი სიმები
ყველა მდელოსთან, ყველა მყინვართან...
მოთარეშეთ სივრცე, წვიმებო,
და დაიჩოქეთ ადამიანთან...

ნეირა ვუზერდი

ნეირდან ვუმზერდი სანუკარ წერტილს
ამოუცნობი ვნების ისრებით...
ბაბუანვერას სინაზით ვწერდი
და ვერთობობი ცრუ დამიზნებით.

მეკარგებოდა სიზმარში ურულვა,
ქაღალდს რჩებოდა სიზმრის ნარჩინი.
მთვარე მიმზერდა, როგორც ბორილა —
უიმედობის ცრუ განაჩენი!

და გრილდებოდა ზეციურ ნამით
ბალიში ნაზი და ურბილესი,
აბობორებულ ღამის ცუნამით
ჩვენ ვიღვიებდით სინამდვილეში...

ვბრუნავდი

როსტომ ჩხეიძის ახალი წიგნი — „ალექსანდრე ორბელიანი“ — „არტანუჯ-მა“ გამოსცა სერიით „თან საკითხთავი“. მთავარი რედაქტორი ბუბა კუდავა შესავალში სერიის დანიშნულებაზე წერს და გვამცნობს, რომ ეს სერია იმგვარი მკითხველებისთვისაა განკუთვნილი, რომელთაც უყვართ წიგნი, მაგრამ ცხოვრების აჩქარებული რიტმისა და დაძაბული გრაფიკის გამო ვეღარ იცლიან კითხვისთვის; მათვის, ვისაც „აქა-იქ თვალის ჩაკვრით“ ურჩევნია კითხვა და „ვისაც არ იზიდავს ვრცელი და გაბმული ტექსტები“. სწორედ ასეთ მკითხველთათვისაა წარმოდგენილი 150 ეპიზოდი ალექსანდრე ორბელიანის ცხოვრებიდან. მას, ვინც კარგად იცის ამ ადამიანის შესახებ, როგორც შესავლის ავტორი წერს, შესაძლებლობა ეძლევა, „ავტობუსში, მანქანაში, თვითმფრინავში, მატარებელში...“ გადაფურცლოს წიგნი, სხვადასხვევ გვერდს ჩახედოს და გაიხსენოს ესა თუ ის ამბავი, რაც ალექსანდრე ორბელიანის გადახდენია; ხოლო ის, ვისაც წაკლებად სმენია მასზე, ნელ-ნელა გაეცნობა ამ ამბებს, ყოველი მათგანიდან რაიმე ახალს შეიტყობს, მომდევნო ისტორიასთან მისვლამდე უკვე ისეთი განცდა დაუუფლება, პატარა ნოველის წაითხოვა რომ შეგვიძნის ხოლმე, შეისვენებს, იფიქრებს წაკითხულზე, მერე ასე, სვენენ-სვენენბით, განაგრძობს კითხვას და განსაკუთრებული ძალდატანების გარეშე გადაეშლება თვალინინ იმ კაცის მიერ განვლილი ცხოვრებისეული გზა, მართლა ყველაფერი რომ შესწრა სამშობლოს, თავის ხალხს და, რომელზეც ისეთ შთაბეჭდილებას გვიემინის წიგნი, რომ დღესაც, როცა ამქვეყნად აღარ არის, იმ სოფლიდან გადმოგვცერის და ისევ ჩვენზე წუხს და ჩვენით ხარობს...

გადავფურცლოთ, გადავხედოთ ახალ
ნიგნს:

149-ე აბგები ვკითხულობთ:
„მარიამ შერვაძიძე, შვილიშვილი ალექ-
სანდრესი, ერთხელაც მარტო დარჩებო-
და მთელს სახლში. ძალიან ცხელოდა და
აივნის კარს გააღებდა ქუჩისაკენ, თან ში-
შითაც ეშინოდა: შუალმე გადასულია და
ემანდ არავინ ამოძრვეს აივანზეო. შიგ კა-
რში ტაბურეტს ჩადგამდა და ჩამოჯდებო-
და. და უეცრად შემოესმოდა:

— კაცო, კარი ლიაა, მოდი შევიდეთ,
მგონი მდიდრები დგანან.

— იქ ძეგლა არ ძეიძლება, — შიუგებდა მეორე წყორძით, — ეგ ალექსანდრე ორბელიანის სახლია, პულიასი, ჩვენი მფარველი ანგელოზი რომ იყო, ჩვენი ნინაპრებისაგან მაქვს ანდერძად, რომ მის სახლში და მის შვილთან არავერი მოვახდინოთ, და ახლა მისი ერთადერთი ქალია თავისი ქმარ-შვილია. ჩვენ ნება არა გვაკესა ამ კეთილი ღვაჭანის გაქურდებისა.

ჩაიცლიდნენ და ხავიდოდნენ.
და მარიამი პირკვარს გადაიწერდა და
პაპას მაღლობას შესწირავდა:

— ისევ ჩვენი მფარველი ანგელოზი
ხარ.“

ვკითხულობთ და ვხედავთ, რომ ოდეს-
ლაკ ალექსანდრეს გახსენებაზე სიკეთის

შეუქი შეციალებულა ქურდების სულში, და
რომ შეიღომანის ანგელოზად ესახებოდა
იმსოფლად გადასახლებული პაპა და მფ-
არველობისთვის მაღლობის სიტყვებს ალ-
უვლენდა მას ამ ქვეყნიდან.

ის, ვინაც ბევრი არაფერი იცის ალექ-
სანდრე ორბელიანის შესახებ, გაიგებს,
რომ ძალიან კეთილ კაცი ყოფილა, უფრო
და უფრო დაინტერესდება და, სანამ მთელ
მის ცხოვრებას გაეცნობა, თბილი გრძნო-
ბა ექნება და ეუფლებული იმ ადამიანის
მიმართ, რომელიც ისე ძალიან ჰყავარები-
ათ; რომ მის შთამომავლებს შეეძლოთ, და-
მლამობით კარი არ დაეკეტა ქურდების
შიშით; ის მკითხველი კა, რომელმაც იცის,
ვინც გახლდათ ალექსანდრე ორბელიანი,
როგორ ზრუნავდა სამშობლოსათვის, რო-
გორ უყვარდა ხალხი, როგორ დადიოდდა
ძნელებელობაში მყოფ ადამიანთა დასახ-
მარებლად, ასევე პატარა ნოველად აღიქ-
ვამს აქ მოთხრობილ ამბავს და არ გაუკ-
ვირდება, არც იკითხავს, რად არ გაუქურ-
დეს მას სახლი; დაინახავს, რომ ამ გზა-
საცდენილთაც გადარჩენის გზაზე დად-
გომის სურვილს ულვიგებდა ეს კაცი, სასუ-
ფეველში რომ იყო უკვე დამკვიდრებული,
და ასეთი მკითხველისთვის მაშინვე ნათე-
ლი გახდება ყოველივე...

ძალზე ძრავალძხოვი ძოლვას განლადათ ალექსანდრე ორბელიანი: პროზაი-

კოსიც იყო და პოეტიც, დრამატურგიც და პუბლიცისტიც, მემუარისტი, ისტორიკოსი, საგამომცემლო და საბანკო საქმისათვის მზრუნველი, ქველმოქმედი, რაინდული სულის პატრონი და, რაც მთავარია, სამშობლოსათვის მართლა თავშენირული მოღვაწე, 1832 წლის შეთქმულების ერთ-ერთი სულისჩამდგმელი — კაცი, რომელმაც შეთქმულების მონაბილენი შეარჩია, მიძინებულ ქართველებში ეროვნული სულისკვეთება გამოაღვიძა, სახელმწიფოებრიობის აღდგენა სცადა, შეთქმულების მარცხის მიუხედავად, გადასახ-

არ მოხვიდეთ და არ ჩამომახოთ საფლა-
ვში, როცა განთავისუფლდება საქართვე-
ლო!“

1832 წლის შეთქმულების დამარცხების
შემდეგ მთელი ყურადღება ენაზე, მწერ-
ლობაზე, კულტურაზე... გადაიტნა ალექ-
სანდრო ობშელიანმა და ეს „137-ე ამბიდან-
აც“ ჩანს კარგად; ვკითხულობთ და ვგებუ-
ლობთ, თუ როგორ დაემუქრა უსახსრო-
ბის გამო ჟურნალ „ცისკარს“ დახურვის
საფრთხე, როგორ ეახლა ალექსანდრეს
ივანე კერძესელიძე, რომელმაც, რადგან
ერიდებოდა, დიმიტრი ბაქრაძე, პატრი უმ-
იკაშვილი და აკაკი წერეთელი იახლა თან,
და როგორ უთხრა ალექსანდრეს — „ცი-
სკარი“ უნდა დავხუროთ;

„რას ლაპარაკობთ, ვფ

ტონიძევილის საფლავს, რასაც კი ძევდლებ
მოგეხმარებით, ოღონდ, ნუ დახურავთ, და
მაგ ახრებს ნუ გავახარებთ.

ფიციცი ეს იქებოდა:
თევკლა ბატონიშვილის საფლავსო!..
და შვილის ოთახში შევიდოდა:
— დარიკო, მომეცი ჩემი და შენიც თუ
რამე ვერცხლეული ან ნიგობი გაქვს, არ
დაგიკარგავ, გამოგიხსნით, ოლონდ, ახლა
დაგვეხმარე.

დარია შემოურბენინგბდა, რისი დაგირავება ან გაყიდვაც შეიძლებოდა, მხოლოდ მეუღლე ჩაილაპარაკებდა სევდიანად, კატინა ორბელიანი:

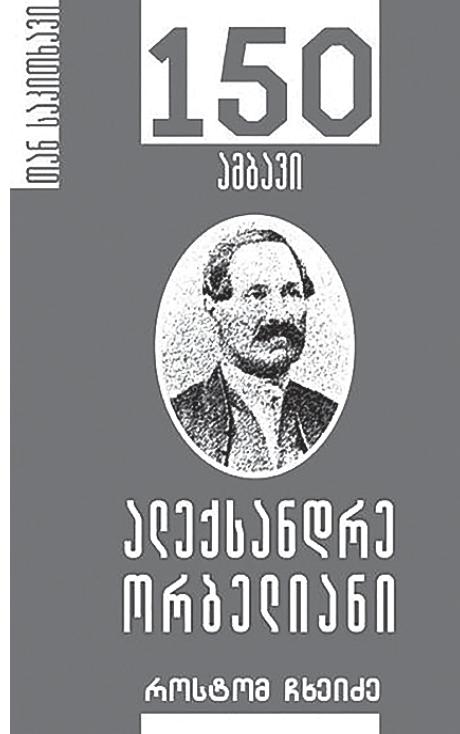
— ბატონი, რათ იცი იჯახის აკლება? ეს ჩუმი საყვედლური მაინც ჩაცდებოდა. უკვე მერამდენედ იყო:
თევლა ბატონიშვილის დანატოვარი პენსიის ნახევარი ისედაც შურნალს ხმ-არდებოდა და ძვირფასეულობისაგანაც ნელ-ნელა იცლებოდა იჯახი, გამოსყიდვ-

ას იშვიათად თუ ახერხებდა ალექსანდრე".
ზემოთ კატინა ვახსენეთ, ანუ — ეკატ-
ერინე — დავით ბარათაშვილის ასული —
მეუღლე ალექსანდრესი, და გავეცნოთ
მათი შეუღლების ისტორიასაც — როსტომ
ჩხეიძის მიერ 51-ე ამბავად მოთხრობილს:
ერთხელ, ბალში ყოფნისას, ერთი ქალი
დაუნახავს ალექსანდრეს და, რადგან უზ-
ომოდ მოსწონებია, სხვაგვარად ვერც მო-
ხდებოდა და, როგორც ბატონი როსტომი
ამბობს — „ანაზდად გაოგნდებოდა და აი-
რეოდა. რა მწველი აღმოჩნდებოდა იმ ორ-
თავ თვალის გამოხედვა და... ეგონებოდა,
ეგაა და ჩავინაცრები და გავქრებიო...“ ვხ-
ედავთ, რომ ძალიან შეცყარებია ალექსან-
დრეს ეს უცნობი ასული და მერე კი ვკითხ-
ულობთ:

ტრადიციების პატივისმცემელი იყო
ალექსანდრე ორბელიანი და დაიტანჯვებო-
და — ცხადია, მართლაც რომ „ორ ცეცხ-

გორჩა კუჭუნიძე

150 ამჟავში ცარმოჩანილი საუკუნოვანი ქრონიკა

ლებიდან დაბრუნების შემდეგაც არ გატყდა და ახლა უკვე კალმით, ქველმოქმედებით ცდილობდა ხალხში ამ სულისკვეთების გაღვივებას; ეს ადამიანი ერთმანეთთან ბრძოლის კი არა, ურთიერთსიყვარულის გზის მოძიებისკენ მოუწიდებდა სხვადასხვა წოდების ადამიანებს, დამცყრობლისაგან შეთავაზებულ თანამდებობებს გაურბოდა ხოლმე და ხინოად, როგორც როსტომ ჩენეიძე ამბობს, „ამაყი განდგომილის“ ცხოვრებით ცხოვრობდა; იდეალად ესახებოდა თავისი პაპა, დედამისის — თეკლა ბატონიშვილის — მამა ერეკლე. არ განკითხავდა, რადგან, ჩანს, მიაჩნდა, რომ რუსეთთან მხოლოდ მეგობრობას ეძიებდა მეფე, რომ ხსნის სხვა გზას, ტრაქტატის გარდა, ველარაფერში ხედავდა და სწორედ თავდასხმისა და სახელმწიფოებრიობის გაუქმებისაგან თავდასაცავად დადონ ის ტრაქტატი (ბედნიერება იქნებოდა, მხოლოდ მფარველობა გაეწია რუსეთს მეზობელი მცირერიცხვანი ქვეყნისთვის, ერთიანი სახელმწიფო აღდგენილიყო აქ რომელი თა თამა არაოთავარება იყო, პო-

ორი მანებული და გამოსაკვლეულია და დატეცია გი, აღ-
მოსაკვლეულის ერთ-ერთი ფორმისტი გახ-
დებოდა საქართველო და მართლა იმეგო-
ბრებდა ეს ორი ქრისტიანული ქვეყანა, ა-
თვითმყოფადი კულტურითა და სულიერე-
ბით მსოფლიო კულტურის საგანძურში
თავის წვლილს შეიტანდა საქართველო და
მრავალრიცხოვან მეზობელსაც ბევრს შე-
მატებდა; მაგრამ არ მოხდა ასე, სახელმ-
წიფლი მოუსპო, გადაგვარება დაუპირარუ-
სეოთმა მეზობელს და ამ გაუქმებული სახ-
ელმწიფოებრიობის აღდგნისა და გადა-
გვარების წინააღმდეგ გახდა საჭირო ბრ-
ძოლა). წიგნიდან კარგად ჩანს, რომ არა
მარტო პირადი ოჯახისთვის, არამედ დიდ
ოჯახზე — საქართველოზე — ზრუნავდა
ალექსანდრე ზენა სოფლიდან, რომ ერო-
ვნული სულისაგან მისი გაძარცვის ეშინ-
ოდა და სამშობლოს (გადაჯიშების საფრ-
თხის წინაშე მდგარის) პატრიონისაკენ მო-
უწოდებდა თანამემამულეებს და ამის გა-
ნცდას მხოლოდ აქ დატოვებული ნაწერე-
ბითა და 1832 წლის შეთქმულების გახ-
სენებით კი არა, არამედ იმ სიტყვებითაც
იწვევდა ხალხში, ანდერძად რომ ჰქონდა
დატოვებული: „ჩემი ცოდნ გქონდეთ, თუ

ან გაჩენილნი, აკვანში ღმერთმა დასწერ-
ათ მათ ჯვარით...

სიყვარულში კი ეღირსათ ბედნიერება, მაგრამ ერის სამსახურში მყოფი კაცის ცოლობა არაა ადვილი — ოჯახიდან ძვირფას ეულობის გატანასაც, აღბათ, ყოველთვის დათანხდებოდა კატინა და ის ტანჯვაც უნდა აეტანა, რასაც ქმრის გადასახლება ინვევდა... ერისა და, საერთოდ, ადამიანების მსახურება ბუნებით ჰქონდა აღექსანდრეს თანდაყოლილი და აღზრდითაც ასე იყო აღზრდილი და, ცხადია, დედის დამსახურება რომ იქნებოდა მის აღზრდაში უმთავრესი; წიგნის მე-20 ისტორია იმ ამბავს გადმოგცემს, თუ როგორ გავრცელდა ტფილისში ხოლორა და როგორ უბიძება თევლა ბატონიშვილმა თავის ვაჟს, სახლში კი არ ჩაეტილიყო, არამედ ახლოს მისულიყო ხალხთან და გაემხევებინა დასწეულებულნი.

ის მკითხველი, რომელიც არა აქა-იქ,

შეცყურებს გაკვირვებული პოლიციელის ტერი სნეულთა შორის მიმომავალ დიდ თავადს; როსტომ ჩეხიძეს ალბერ კამიუს „შავი ჭირი“ — ექიმი რეი — ახსენდება. აღბათ კეთროვანთან გაბედულად მისულ ნეტარ ავგუსტინესაც მოჰვავს ამ დროს ალექსანდრე ორბელიანი და იხატება ჩვენ თვალწინ ადამიანი, რომელსაც მოყვასი უყვარს. სამშობლო მისთვის განყენებული ცნება კი არა — ამ კონტექსტში ზემოთაც გახსენე ეს სიტყვა და გავიმეორებ — ოჯახია; იცის, რომ გადაჯიშებისა და სახის დაკარგვის საფრთხისაგან ევალება მისი დაცვა, უნდა იზრუნოს, რათა არ შეეპაროს ვინმე ამ დიდ ოჯახს სახლში და თავისთვადი სული არ მოჰპაროს ამ სახლის მკვიდრებს.

ის მკითხველი, რომელიც არა აქა-იქ,

უნდა გამოეცვალა — ძევლი, გასუნებული ჩიხით დაივლიდა ღატაკთა უბნებს და... შორიდანვე დალანდავდნენ თუ არა — ჩვენი მფარველი ანგელოზი გამოჩნდაო — გადასძახოდნენ ერთმანეთს... ალექსანდრეს მინიატურაზე საუბრობს როსტომ ჩეხიძე, „დამის კაცი“ რომ ჰქვია, და ნერს, ამ მინიატურის პერსონაჟი თავად აღექსანდრე ორბელიანია:

„ვითომ სხვაზე გვიამბობს, სხვის ხასიათს აქანდაკებს... არადა თავის ჩვეულებას აღწერს... „ჩვეულებად ის გადაქცევოდა, ლამის სიჩრუმეში რომ დაიარებოდა ტფილისასა და მის შემოგარენში, ოღონდ არა გულის გადასაყოლებლად, არამედ მიზანდასახლად; და თვით წვიმა-ნუნჯესა და ყინვაში მიეშურებოდა იქ, სადაც ლარიძატაკები და ქვრივ-ობოლნი წუხდნენ და

ქართულ ლიტერატურაზე, საქართველოს ისტორიაზე საუბრობენ საზოგადოების სახელის მფარველი და ალექსანდრე ორბელიანის სახელს ამითაც აცნობენ მათ, ვინც ცოტა, ან არაფერი იცის იმ კაცის შესახებ, აჯანყება რომ გადაწყვიტა 1832 წელს და, მიუხედავად იმისა, რომ ჩაიშალა ეს აჯანყება, იქნება ამით უფრო მეტი სიკეთე მოიტანა თავად აღექსანდრე ერთეულის შენარჩუნებაზე დააფიქრა ბევრი და ბრძოლის, გადარჩენის სულ სხვა გზებზე დააწყებინა აღწერს... „ჩვეულებად ის გადაქცევოდა, ლამის სიჩრუმეში რომ დაიარებოდა ტფილისასა და მის შემოგარენში, ოღონდ არა გულის გადასაყოლებლად, არამედ მიზანდასახლად; და თვით წვიმა-ნუნჯესა და ყინვაში მიეშურებოდა იქ, სადაც ლარიძატაკები და ქვრივ-ობოლნი წუხდნენ და

„რაო, ალექსანდრე, — აკი თქვეს, რომ ალექსანდრე ვაჟუკაცი არისო, რაზე გეტყობა შენ ესა?“ და შემდეგ ვკითხულობთ, რომ ალექსანდრემ მსახურ ბიჭს უთხრა: „ბიჭო, ეხლავ ფანჯრები გაალევით და კარებიც, ჰაერმა იძუშაოს სახლში“, — და მერე ასე წირს ბაზონზე როსტომი:

„და მსახური ბიჭი ფანჯრებს რომ გა-
ფეთქვადა, ალექსანდრეს არსებაც ერთბა-
შაა შეიძლოდა.

„და მსახური ბიჭი ფანჯრებს რომ გა-
ფეთქვადა, ალექსანდრეს არსებაც ერთბა-
შაა შეიძლოდა. არ იცოდა ალექსანდრემ,
მკურნალობა არ იცოდა ალექსანდრემ,
თვითონვა ყოვლითა აა კვირვებულია — არ
და მწყურვალე სული.“

ნიგნები ინტერება ამქვეყნად ალექსან-
დრე ირბოლანზე. აავამიანიბი შე კრიტი-

ლის ძოქშედებას ზეხობრივი კაზოხი ხარ-
მართავს?

არა, ალექსანდრე სასწრაფოდ გაუქა-
რვებდა ამ ეჭვს და დაუმტკიცებდა, რომ
მართლა იგი გახლდათ, ვინც აქმდე ეგო-
ნა.

ხედ ძართლა ღვიძის ძეიქმბა შინეზი (რო-
გორც ავტორი წერს, დიდი ხნის შემდეგ მე-
დიცინის ისტორიის მკვლევარი — მიხეილ
შენგელია — ალექსანდრე ორპელიანის
შესახებ) საუბრისას აღნიშნავდა, რომ ხოლ-
ო არ ის პირი სიცხვა უნდა მიაწმოს:

— ახლად დამრიცებული მოთავსნზე ჩაიგთა”

— ესიან თათოობის მიერდა იქ იავალ .
ჩანს, სწორედ აქ ხდება მთავრობა პერ-
სონაჟის შინაგანი სულიერი გარდატეხა —
ეს სიტყვები: „ბიჭი ფანჯრებს რომ გაფე-
ტქავდა“ იმაზე მიგვანიშნებს, რომ სხვა სა-
მყაროში მოხდა სულიერი გადასვლა — იმ
ამინდთ სკოლის სამსარქოში და არა მარ-

გბირულ სულიერ საშყაროძი გადაიჭრა ალექსანდრე, რომელში მყოფნიც ღმერთსა და ადამიანს ემსახურებიან და რომელთაც სამშობლოსათვის თავგანწირვა შეუძლიათ. ამ ეპიზოდის ნაკითხვის შემდეგ ისეთი შთაბეჭდილებაც იქმნება, რომ ოქროპირის სიტყვები უკვე დამატებითი გარჯა, ბოლო წვეთი იყო, იქნებ აღარც გახლდათ აუცილებელი, რადგან თავგანწირვისთვის უკვე შემზადებული იყო ალექსანდრე ქვეცნობიერად, შეხსენების სახე მიიღო ნიგბი იქროპირის ეპიზოდმა, — ის შეახსენა, ის გააცნობიერებინა ამ კაცმა, რისთვისაც უკვე მომწიფებული იყო შინაგანად, ფანჯრის „გაფეთქების“ შემდეგ მოყვასის სიკეთისათვის აქტიური მოღვაწე ჩნდება ჩვენ ნინაშე და მალე უკვე იმასაც ვხედავთ, თუ როგორ დაიარება ალექსანდრე ტაფილისის ქაჩიბში, სადაც ზოგან დრეს აზრად რომ ბოლუვიდა, საზიარები ზედაშესავით მიენიდებანა ღვიანო სნეულის-თვის, ასეა თუ ისე, ჩანს, ღმერთის ხელი ერია მის საქციოლში. იმხანად ხოლერით დაავადებულთათვის სისხლის გამოშვება ჰქონიათ წესად, რაც, როგორც შემდეგ აღმოჩნდა, საშიში იყო და, ამის ნაცვლად, ღვინის მიცემა რომ მოაფიქრდა, ღმრთის გარემე არ მოხდებოდა ეს ყველაფერი...

სნეულთა მიხედვისაკენ ხომ თეკლა ბატონიშვილმა უბიძგა და ღარიბთა პატრონობაც, ჩანს, ერეკლე მეფის ასულისგან ისნავლა ალექსანდრემ; ბატონი როსტომი ისხსენებს ქართველ მეფეთა ჩვეულებას, უბრალო ტანისამოსში გადაცმულები რომ გადიოდნენ ხოლმე გარეთ, რათა საკუთარი თვალით ენახთ, ვის რა უჭირდა და დასმარებოდნენ გაჭირვებულს, და მოგვითხრობს, რომ, მართალია, ტანსაჯმელს

არ იცვლიდა, მაგრამ ალექსანდრეც და-დიოდა ხალხში და ეხმარებოდა: „ანკი რა უნდა გამოეცავალა — ძველი, გახუნებული ჩოხით დაიღლიდა დატაკთა უბნებს და... შორიდანვე დალანდავდნენ თუ არა — ჩვენი მფარველი ანგელოზი გამოჩნდა — გადასძახოდნენ ერთმანეთს“... ალექსანდრეს მინატურაზე საუბრობს როსტომ ჩხეიძე, „დამის კაცი“ რომ ჰქვია, და წერს, ამ მინატურის პერსონაჟი თავად ალექსანდრე ორბელიანია:

ლან, „ალექსანდრე ორბელიანის საზოგადოება“ დაურქებულისთვის, ქართულ ლიტერატურაზე, საქართველოს ისტორიაზე საუბრობენ საზოგადოების წევრები და ალექსანდრე ორბელიანის სახელს ამითაც აცნობენ მათ, ვინც ცოტა, ან არაფერი იცის იმ კაცის შესახებ, აჯანყება რომ გადაწყვიტა 1832 წელს და, მიუხედავად იმისა, რომ ჩაიშალა ეს აჯანყება, იქნება ამით უფრო მეტი სიკეთე მოიტანა — იმიტომ, რომ ეროვნული სულის შენარ-

„ვითომ სხვაზე გვიმბობს, სხვის ხასიათს აქანდაკებს... არადა თავის ჩვეულებას აღწერს“ ... „ჩვეულებად ის გადაქცეოდა, ლამის სიჩუმში რომ დაიარებოდა ტფილისა და მის შემოგარენში, ოდონდ არა გულის გადასაყოლებლად, არამედ მიზანდასახულად; და თვით წვიმა-წუნწუხსა და ყინვაში მიეშურებოდა იქ, სადაც დარიბლატაკები და ქვრივ-ობოლნა წუხდნენ და ცრემლსა დარიდნენ, და ცდილობდა ენუგ-ეშებინა ისინი სიტყვითაც და მოწყალების ჩუქებაზე დაფიქრა ბევრი და ბრძოლის, გადარჩენის სულ სხვა გზებზე დააწყებნა ფიქრი; მიახვედრა, რომ საქართველო ის ერთ-ერთი ქვეყნაა, რომელმაც სხვასთან ერთად უნდა შეინარჩუნოს სახე, სული, კულტურა და მანაც უნდა შეიტანოს წვლილი მსოფლიო კულტურის გამდიდრებაში, და ეს — იმიტომ, რომ სხვისაზე ნაკლები არც ნიჭი უბოძებია მისთვის ღმერთს და არც შრომის უნარი, და უნდა დააფასოს ლვოთის საჩუქარი...

გადებითაც!“

როგორც ვნახეთ, მფარველი ანგელოზი უნიდებია შვილიშვილს ალექსანდრე-სთვის მაშინ, როცა ქურდებმა გვერდი აუარეს მათ სახლს, ისიც ვნახეთ, წუთისოფ-ლად დარჩენილთათვის რომ დაუბარებია — სამშობლორომ გათავისუფლდება, საფ-ლავში მახარეთო; როცა სულეთშია ადამი-ანი, ალბათ გრძენბს, რას ამბობენ მასზე იმქეყნად დარჩენილი ადამიანები, თუ სი-კეთე აკეთე, თუ ზრუნავდი მოყვასისათვის, ისეთი შეგრძენება დაგეუფლება, რომ გლო-ცავენ, თბილად გახსენებენ, რომ შენთვის სანთლებს ანთხებენ იქით მყოფები, დაი-ჯერებ, რომ სიზმარი კი არ იყო, მართლა გიცხოვრია იმსოფლად, მართლა გიკეთე-ბია მადლი და ამიტომ გთბილა ახლა, ამი-ტომ გეხვევინ ირგვლივ ანგელოზები, ირ-წმუნებ, რომ ოდესალაც იმ ფიზიკურ სამყა-როში ღვთისნიერად განვლილი ცხოვრებით დაიმსახურე ეს; უთუოდ გაიგებდა ალე-ქსანდრეს სული, როგორ ჩასძახა მარიამ-მა მის საფლავს და საქართველოს გათავი-სუფლება ახარა მაშინ, როცა 1918 წელი იდგა იქ, იმ ქვეყანაში, წუთისოფელი რომ ჰქვია; როსტომ ჩეიძე წერს:

როსტომ ჩეიძე, როგორც ვნახეთ, წე-რს, რომ საკუთარი თავი აღვინერა ალე-ქსანდრემ მაშინ, როცა სიკეთის საკეთე-ბლად ღამით მოსიარულე კაცზე მინიატუ-რა შექმნა; ვკითხულობდი ალექსანდრე-ორბელიანზე დაწერილ წიგნს და მენიშნა, რომ, როსტომს ჯვარი სწერია და, როცა ამ კაცზე გვესაუბრება, ზოგჯერ, იქნებ თავის-დაუნებურად, საკუთარ თაგასაც გვიხატავს ხოლმე: ლიტერატურათმცოდნეა როსტომ ჩეიძე, ისტორიკოსი, ბიოგრაფიულ რო-მანებს გვინერს, მეცნიერიც არის და პროზაიკოსიც; ალექსანდრეზე მოგვი-თხორბს იგი და ასე გგონია, საკუთარ თაგა-საც გულისხმობს მაშინ, როცა ამ სიტყვებს კითხულობ: „ისტორიკოსადაც წარმოგვი-დგება, გეოგრაფოსადაც, ეთნოგრაფადაც, მემუარისტადაც.“ ალექსანდრე ორბე-ლიანის ლიტერატურულ ზღაპრისა და ნათანაელ ჰოთორნის მოთხორბის მსგავ-სებაზე მსჯელობისას ლიტერატურათმცო-დნე მკვლევარად გვევლინება ავტორი: „ამერიკელი მწერლის ხოველასა და ალ-ექსანდრეს ზღაპარს შორის ბევრი მსგავ-სებაა იმ უბრალო მიზეზით, რომ ჰოთორ-ნიკ ხალხურ თქმულებებს ეყრდნობა“, მა-

„როდესაც გამოცხადდებოდა საქართველოს დამოუკიდებლობა 1918 წლის 26 მაისს და მთანმინდიდან ვლასა მეცნაძის მიერ ატეხილი ზარების გრგვინვა-ზრიალი გადაუვლიდა ქალაქს, მარიამ შერვაშიძე მაშინვე სიონის ტაძრისაკენ გაეჩქარებოდა და სამარეს ჩასძახებდა:

— ჩემო დვირფასო პაპა, ალარ არიან
მტარვალები, მოგვშორდნენ, ახლა თავი-
სუფლები ვართ!..

ჩასძახებდა და... თითქოს კიდეც იგრ-
ძნობდა, როგორ დაამდებოზენ მმფოთ-
ვარე ძვლები და როგორ დამოშმინდებო-
და მწყურვალე სული.

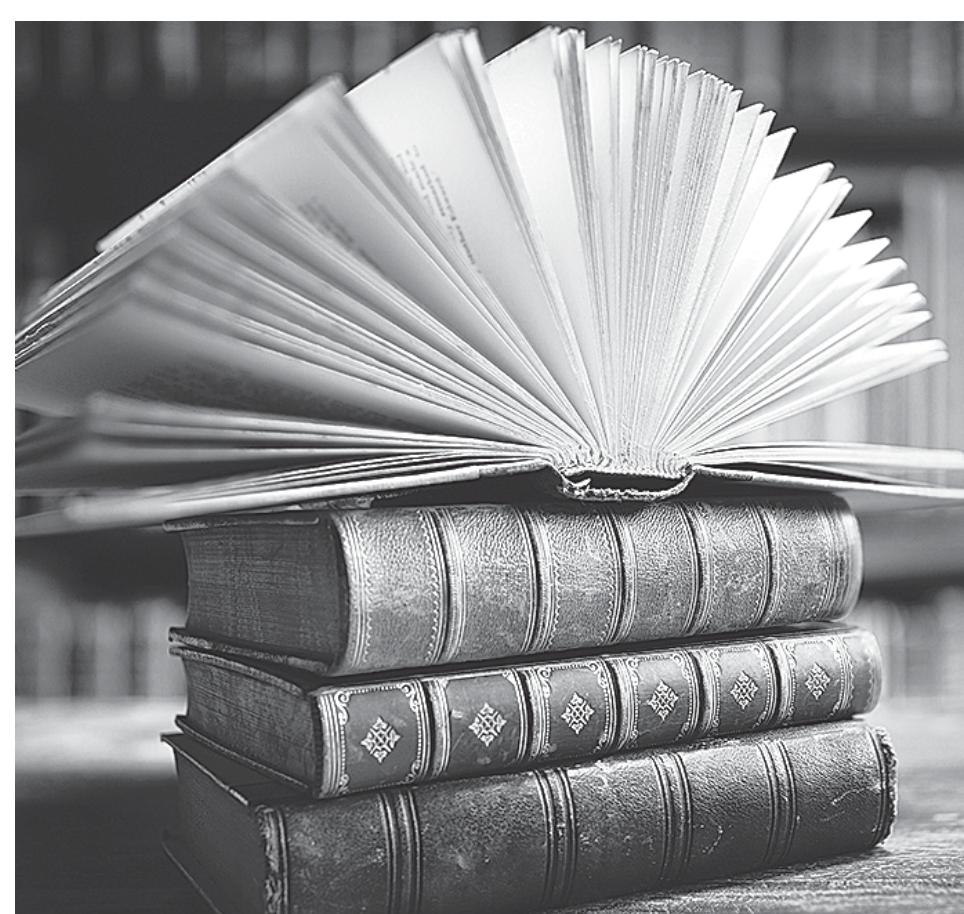
წიგნები იწერება ამქუცნად ალექსან-
დრუ ობბაოანზე. ათამიანიბ შეარტი-

— „ნერდა ისე, როგორც ეწერებოდა და იქნებ-
თ თვითონაც გრძნობდა აღლესანდრე ორქე-
ლიანი, რომ მისი თხზულებანი ჟანრობრი-
ვად განსხვავდებოდა პირნმინდა ისტორი-
ოგრაფიისაგან, მაგრამ ზუსტი განსა-
ზღვრება ვერც თვითონ მოენასა და მერეც
არავინ დაარქმევდა თავის ნამდვილ სახ-
ელს, აგერ-აგერ რომ შევურჩევდი: მხატვ-
რულ-ოლ კუმინჭილი პროგზა“.

დასასრული მე-16 გვერდზე

A close-up, black and white photograph showing the edges of numerous blank, white, rectangular cards or pieces of paper fanned out in a semi-circle against a dark background. The cards are slightly overlapping, creating a sense of depth and texture.

ମାତ୍ରାକୁଣ୍ଡଳୀ ମୋ-16 ଜୟନ୍ତୀ

ნინო ქადაგიძე

დღესასწაულების ზღაპარი

თუ დავაკვირდებით, ყოველი გათენებული დღე სასწაული არ არის? გამოენისას გაიხსნება ცის ცისფერი ფანჯარა, სინაოთლეს გამოუჩინდება თეთრი ფრთა და აფრიალდება მზის ყვითელი ფარდა. მერე მთელ სამყაროს ეფინება სითბო და სიყვარული... მაგრამ მე ერთ უცნაურ გოგონაზე მინდა, გიაშორ, რომელიც თავად იგონებდა დღესასწაულებს. სურდა, ყოველი დღე მზიანი, ფერადი და ბრჭყვიალა ყოფილიყო. ადამიანები ერთმანეთს საჩუქრებს ჩუქნიდნენ იმ დღეს, ულოცავდნენ, კოცნიდნენ, ეხუტებოდნენ, გემრიელ სადილებსა და ტკბილეულს ამზადებდნენ, გახშმებსა და სადილებზე ინვევდნენ ერთმანეთს და თან ღია ბარათებს უგზავნიდნენ... ასე წელიწადის ყოველ დღეს ხომ არ ხდება. გოგონა თავად სიხარულით აღნიშნავდა შობა-ახალ წელიწადს, 1 ივნისს — ბავშვთა დაცვის დღეს, საკუთარ თუ მეგობრების დაბადების დღეებს, მაგრამ მისთვის ეს სულაც არ იყო საკამარისი. ერთხელაც თქვა — დღესასწაულების მოფიქრებას, აბა, რა უნდა, თუ კი თან ისეთ სკოლაში ვსწავლობ, რომლის ახლომახლოც ორსართულანი ფოსტის შენობაა? ახსენა თუ არა გოგონამ ადამიანებისგან მივიწყებული ეს შენობა, რომელიც საოცრად მოწყენილი იდგა, ძველი შენობა მაშინვე მხრებში გასწორდა. აქა-იქ გატეხილი კრამიტის წითელი სახურავი სწრაფად შეისწორა და ჩამოშლილი კედლის ნალესიც ფეხით შორიახლოს მიყარა, აქაოდა, შემომხედეთ, როგორი კოტება და კოპნია ფოსტის შენობა ვარო, განა მართლა დაბეგრძოი? მერე ისე ძლიერად ჩახველა, სხვეზნე შემომსხდარი თეთრი მტრედები ხომ ნამოშალა და ლურჯად შეღებილ ხის კარზე ამოკანრული ნარჩერაც — $g + t = \bar{z}$ — გამოალვიძა. აბა, მოემზადეთ, ჩემო ფრთათეთორო ფოსტალიონებო, მგონი, სულაც არ დაგვივიწყეს ადამიანებმა, აი, ეს ცუცქნა გოგონა, მგონი, რაღაცას აპორებო. ლურჯი კარი ფართოდ გაიღო და მიტოვებული ფოსტის შენობაში ჩვენი ნაზი და ცუცქნა გოგონა შევიდა. შიგნით ისეთი სუნი იდგა: ლურჯი, შავი თუ წითელი მელნის, ლამაზნახატებიანი ბარათებისა და... ფცხიი-იკ — უი, გოგონამ დააცემინა. დიახ, ალბათ მიხვდით, ცოტა ქალბატონი მტკერი მოკალათებულიყო იატაზზე, ფანჯრის რაფასა თუ თაროებზე. ეს ფოსტის შენობა ხომ დიდი ხნის მიტოვებული იყო ადამიანებისგან. არავინ აღარ წერდა ბარათს ერთმანეთს, შეყვარებულებიც კი. ჰოდა, იმას გეუბნებოდით, რომ გოგონამ დააცემინა — „ფცხიიიკ“ — და ნაირნაირი საფოსტო მარკა თუ ფერად-ფერადი ფურცელი მაგი

ანვდის ადრესატს წერილსო. აჭრიალებდე
ნენ საფოსტო ყუთებსა და აფრალებდნენ
მარკებს. მტრედებმა წერიებიც მოიხ
მარეს ბარათების ჩამორიგებაში და წრუ
წუნებიც.

ბოლოს გოგონამ გადმოიღო ერთი დილ
დი შეკვრა ფურცლებისა და დედამინის
ყველა მაცხოვრებელს გაუგზავნა მისალ-
ოცი წერილი — „ადამიანებო, ყველას გი-
ლოცავთ სიცოცხლის დღეს!“ და დასკვა-
დიდი, ყვითელი წერტილი. მას შემდეგ ად-
ამიანები ყოველ დილას გახარებულები
იღვიძებდნენ, ვიღას ახსოვდა ახალი წლის
აღნიშვნა ან სულაც საპარო ფლოტი
დღე?! ერთმანეთს სიცოცხლის დღესა
სწაულის მისალოც ბარათებს უგზავნიდ
ნენ ხოლმე ყოველ დილით.

ზღაპარეალაჟის პირლიოთეპა

ცელზე კუბოვრულ შალშემოხვეულ
შენობას თუ დაინახავთ გრძელი ფოჩებით
იცოდეთ, რომ ეს ზღაპარქალაქის მოხუ-
ცი ბიძლიოთეკაა. განა ყოველთვის ასეთი
იყო? როდესაც ამჟენეს, ახალგაზრდობა
ში, დია ვარდისფრად შეღებეს, თეთრი და
რაბები ჩამოკიდეს, ფანჯრის რაფებზე კა-
კოპნია და პრანგია ყვავილები შემოუსკა-
უპეს. ოპ, ისე ინონებდნენ თავს, ისე აფახ-
ულებდნენ თვალებს — ერთი შემოგვხე-
დეთ, ჩვენზე უკეთესს რას დაინახავთო?
ხის თეთრ კარზე ოქროსფერი ასოებით
„ზღაპარქალაქის ბიძლიოთეკა“ დაანერესე
ერთი კეთილი ბიძლიოთეკარიც დასვე
მაგიდასთან და თაროებზე ანბანის მიხედ-
ვით უამრავი წიგნი ჩააწინეებას. წელში
წყდებოდნენ თაროები და შუბლიდა-
ოფლს იზმენდდნენ, ამ მსუქანა წიგნებს რა-
იტვირთავსო. კედლებზე ცნობილი მწერ-
ლების სურათები ჩამოკიდეს, რომლებიც
ყურადღებით აკვირდებოდნენ პატარა მკი-
თხველებს — აბა, ჩვენს მოთხოვნებსა და
ლექსებს გამართულად თუ კითხულობენო
ერთი სიტყვით, ლამაზი ბიძლიოთეკა თავით
სი კეთილი ბიძლიოთეკარით, მსუქანა წი-
გნებითა და პატარა მკითხველებით საგას-
იყო. იცით, მისი კიბის საფეხურები როგორ
ცელქობდნენ ხოლმე? ბავშვი კიბის პირვე-
ელ საფეხურს რომ დაადგამდა ფეხს, მეხს
უთე საფეხური ხტებოდა სკუპ-სკუპით წინი
— არა, არა, პატარავ, ჯერ ჩემს საფეხურ
ზე დადგი ფეხით, მერე მესამე, მეოთხე და
ასე ხტუნვა-ხტუნვითა და კუნტრუშით შე-
დიოდნენ ხოლმე ბავშვები ბიძლიოთეკაში
წიგნებმაც იცოდნენ ცოტა-ცოტა ცულ-
ლუტი. თანამედროვე მწერლების წიგნები
თავს ინონებდნენ ფერადი ყდებითა და
სანიშნებით — აა, შემოგვხედეთ, ბავშვები
ბო, როგორი ახლები და ლამაზები გართ-

სულ ცინცხალ-ცინცხალი ამბები ნერია
ჩვენს ფურცლებზე, ჯერ კიდევ სტამბის
სურნელი აგვიდის, ჯერ ჩვენ წაგვიითხეთ,
ძალიან მნიშვნელოვანი წიგნები ვართო.
დარბაისელი კლასიკოსი მნერლების წი-
გნებს ულვაშები ელიმებოდათ, მაგას დრო
გვიჩვენებს, ყმანვილებორ! მოკლედ, ბიბ-
ლიოთეკაში ერთი დიდი ჟრიაზული იღვა.

გადიოდა ნლები, ქალალდის ნიგნები ელექტრონულმა წიგნებმა შეცვალეს, ბავ-შვებს პლანშეტები თუ ათასი გასართობი გამოუჩნდათ და დაიგრძეს ვარდისფერი ბიბლიოთეკა. ისე გულგრილად აუკლ-ჩაუ-ვლიდნენ ხოლმე, ზოგმა ბავშვმა საერთო-დაც არ იცოდა, რას ნიშნავდა ბიბლიოთე-კა, ან საერთოდ იქ რატომ იდგა თავისი გაკავებული წელით. ჩვენს ბიბლიოთეკას მონაცენილობისგან სულ უფრო მეტ ასაკს მისცემდით, ვიდრე სინამდვილეში გახლ-დათ. ფერადი სალებავი ჩამოსცვივდა, კე-დლები ალაგ-ალაგ დაეგზარა, ქარუბმა დაინყეს ჭუჭრუტანებში ზუზუნი, ალბათ, ფოჩიანი შალიც იმიტომ შემოიკრა წელზე. თეთრი დარაბები გაუყვითლდა და ჩაუ-ცვივდა, პრანჯია ყვავილები ჩამოუქენა რაფებზე, კიბის საფეხურებმა ჭრიალი და-ინყეს, სადღა შეეძლო მეხუთე საფეხურს პირველ საფეხურზე ჩამოსცვება, სახსრე-ბი ასტკივდა. კედელზე ჩამოკიდებული მნ-ერლების სურათებიც დაიმტვერა, თაროე-ბი დადუმდნენ და წიგნებიც მიყუჩდნენ. კეთილმა ბიბლიოთეკარმა დიდი სათვალე მოირგო და ბავშვების მოლოდინით მანაც მოიწყინა. უფრო მეტსაც გეტყვით, პატ-არა წრუნველები დაბინავდნენ სამკითხვე-ლო დარბაზში და დღედალამ იმაზე ბჭობ-დნენ, რომელი წიგნის დაღრღნა და დაქუ-ცმაცება დაეწყოთ.

— მოდილ, უკულ ვერნის „80 000 კილო-
მეტრი წყალქვეშ“ შევახრამუნოთ?

— გაგიქდი, სულელო, — გამოეპასუხა
მეორე წრუნვუნა, — წყალქეშ ხომ დაგს-
ველდებით. აბა, სხვა ნიგნის სათაური ნაი-
კითხე.

— ააა, კარგი, კარგი, მაშინ ჯანი როდარის „ჩიპოლინოს თავგადასავალზე“ რა ჭირის ხარ?

— არა, არა, ეგ ხომ ხახვის ბიჭუნაა,
მწარე იძნება და პიროც დაგვიწვება.

— ბა-ლა-და მო-ტე-ხილ ცხვირ-ზე, არ-ნე სვინ-გვ-ნი, — დამარცვლით ამოიკითხა შუათანა წრუნწუნამ.

— აპა, აპა, ცხვირისა და კისრის მოტეხა არ გამაღონთ, თორებს სორიდან ალარ გამოგიშვებთ, — დაემუქრა წრუნენებს დედოკო თავისნა.

— მაშ, ჩარლზ დიკენსის „საშობაო მო-
თხოვობებს“ შევექცეთ.

— რა დროს შობაა, ჩერჩეტო შვილი-
კო, მაგ მოთხრობებით შობას ჩავიტკბარუ-
ნა.

— მოდი, მაშინ ეს ნახატებიანი წიგნი
დავორონათ. რა!

— ეგ სალამოს, ჩაისთან, — თავში ჩაუ-
თაქა დედა თაგუნიამ აბეზარ წრუნუნას.

— რა ვიპოვეთ, „ჩარლი და შოკოლა-
დის ქარხანა“. აი, ზუსტად საჩერენოა, — ან-

— არა, ბავშვებო, არა, ბევრი შოკოლა-
თის ჭამით გაიღოდი აავილურობათ. კარი-

დის ქათა, კულტურა, გაგუაც სუდებით, კითხესი გაგიჩნდებათ, — მკაცრად გააფროთხილა დედამ წრუნვუნები.

— სა-თუ-გუ-რი, ვაჟა-ფშაველა. უი, უი,
ეს ისეთი საშიში წიგნია, — ხელიდან გა-

— საძლო, მწერლიანი თა ააყვითობიშუ-

- სექტემბრი, სოკოლისათვი და გაყვითალებული წელი წიგნი რომ დავღრღნათ, რა ა ანერია?
- ამოიოხეს პატარებმა.

— ი... ლი... ა... დ დ დ... ა... — ძლივს
ამოიკითხა ნაბოლარა თაგუნამ.

— მაგ წიგნის დალრღნა ჯერ თქვენთვის ადრეა, ეგ ძალზედ ეპიკური პოემაა, მაგი, შეინარჩუნა და ეს ეს დოკუმენტი პატირიბი

— რას ნიშნავს ძალზედ ეპიკური? —

მხრები აიჩეჩეს პატარა თაგუნიებმა.
აი, ამ ბჭობაში იყვნენ რომ...

ერთმა პანია გოგონამ შემოალო ბიძლი-
ოთეკის ან უკვე გაყვითლებული და ბუზ-

ლუხა შოთუცი კარი. სკაძეზე ფეხებდღელაგე-
ბულმა კეთილმა ბიბლიოთეკარმა მაშინვე
მაგიდაზე მიგდებულ სამჯერ გამადიდებ-
ელ მინებიან სათვალეს დასტაცა ხელი,
წრუნწუნებისგან შეშინებული სკამს რომ
აფარებდა თავს, ისე, უფრო სწორი იქნება,
ფეხებს თუ ვიტყვით. პოდა, სკამს რომ
აფარებდა ფეხებს. მოკლედ, წრუნწუნები

ლიტერატურული განვითარების მუნიციპალიტეტი

სოროსკენ გაიქცნენ, მწერლების სურა-
თებმა მხრებიდან მტკვერი ჩამოიპერტყყეს,
უხერხულია, აქაოდა, მკითხველი გვეწვი-
აო. ბიძლიოთეკარი წამოდგა და გოგონა
აათვალიერ-ჩაათვალიერა. იმდენი ხანია,
აქ არავინ შემოსულა, როგორ გამახარე,
ჩემო პატარა გოგონაო. გოგონამ ჩაიღიმა
და უამბო, თავისი დედიკო როგორ უყვე-
ბოდა ძილის წინ ათას საინტერესო ამბავს,
როგორ უკითხავდა წიგნებს ძილის წინ და
რადგანაც მან კითხვა უკვე ისწავლა, სახლ-
ში რა საბავშვო წიგნიც ჰქონდა, ცველა
წაიკითხა, შემდგ დედიკოს ნაამბობიდან
გაახსენდა ვარდისფერ ბიძლიოთეკაზე,
რამდენი საინტერესო წიგნი ინახებოდა იქ
და, აი, მივიდა კიდეც.

მარტოდ დარჩენილ და-ძმას ართობდა
რომ არ შეშინებოდათ, სანამ მშობლები
სამსახურებიდან დაბრუნდებოდნენ? აა
პატარა, ონავარმა ბიჭმა კენჭი ჩიტუნას
პირდაპირ გულში დაუმიზნა და ოქროს
ფერი ჩიტიც უსულოდ დაეცა მიწაზე...

აი, აქ იწყება მთავარი ამბავი. ჩიტიც
უსულოდ დაცემა და ყველა ოქროსფერი
ჩიტის გაქრობა ერთი იყო. აღარც ხეებზე
ისხდნენ ხოლმე, აღარც ფანჯრის რაფე
ბზე, მოიწყინეს ადამიანებმა. სად არ ეძებ
ეს. პრეზიდენტი და პოლიციაც კი ჩართულ
მათ საძებნელად, მაგრამ — ამაოდ. ცაა
ჩაყლაპა ეს ჩიტუნები თუ მინამ, ვერავინ
გაიგო. იმ წელს ზამთარიც აბუზლუნდა
დაუბერა და დაუბერა აშლილი ქარები

გოგონა კეთილ ბიძლიოთეკერს დაეხმარა იქაურობის დალაგებაში, წიგნების გაწმენდაში, ახალი წიგნების გამოწერასა და ყვავილების ხელახლა გახარებაში. მერე ასეთი ამბავი მოიფიქრეს ერთად. რადგან უკვე აღარავინ სტუმრობდა ბიძლიოთეკას, თითოეული წიგნი ლამაზ-ლამაზ ქაღალდებში გადაახციეს, ფერადი ლენტებით შეკრეს და სახლების ზღურბლზე დაულაგეს ზღაპარქალაქის მაცხოვრებლებს, ზოგს ფანჯრის რაფაზე შემოუდეს, პატარა ზომის წიგნები ქურქის ჯიბშიც ჩაუცურეს, კალათი ჩამოაშვებინეს ბებოებს აივნიდან და კალათში ჩაუდეს, მანქანისა თუ ტრანსპორტის სკამებზე დაულაგეს და ბარათი დაუტოვეს — „ვინც ამ წიგნს წაიკითხავს და მერე ბიძლიოთეკები დააბრუნებს, მას ერთით მეტი მეგობარი ეყოლება“. წიგნი ხომ ადამიანის საუკეთესო მეგობარია. აბა, მეგობრების ყოლა ვის არ მოუწდებოდა?! კითხულობდნენ ზღაპარქალაქის მაცხოვრებლები წიგნებს, არბოდნენ ბიძლიოთეკში, აბარებდნენ, მერე ახალ წიგნს არჩევდნენ გასატანად... ასე გაასხიარულა და გადაარჩინა გოგონამ მოხუცი ბიძლიოთეკა მოწყენილობას და მისი ბინადარი წიგნები კი თაგუნიებისგან დაღრღნას. სათვალიანი კეთილი ბიძლიოთეკარი ვეღარ აუდიოდა წიგნების მიღებასა და გაცემას. ხომ იცოდეთ, თაგუნიებიც კა არაჩვეულებრივი მკითხველები გამოდგნენ და ზღაპარქალაქის მერმა „საუკეთესო მკითხველების“ უშველებელი თხილის მედლით დაჯილდოვა...

ნეტავ, ბევრი პავშვია კარგი მკითხველი

ବିଭାଗାଧିକାରୀ ଓରିଜିନଲ

ზამთრისიპირზე კი ზოგი ჩიტუნა ნის-
კარტს ბებია-ბაბუების ფანჯარას მიუკა-
კუნებდა და მოხუცებს გაამზიარულებდა
თავისი ჭიკვით. მოხუცები ფანჯარას
გამოალებდნენ, ჩიტები შეფრთხიალდე
ბოდნენ ოთახში და გალობდნენ და გალო-
ბდნენ. მოხუცებს ალარც კი ახსოვდათ შემ-
დეგ სახსრებისა და წელის ტკივილი. ზოგ
ჩიტი ერთ ღერ მზის სხივს გაიჩირიდა ნი-
სკარტში და ბავშვთა სახლში ნაიღებდა
ბავშვები იმ მზის სხივზე სალამურს უკრ-
ავდნენ და ცეკვავდნენ. ერთი სიტყვით
ოქროსფერი ჩიტუნები მოედებოდნენ ხო-
ლმე ამ უცნაურ, პატარა ქეცეყანას და მონ-
ყენილებს ამზარულებდნენ, ავადმყოფებ-
ავადმყოფობას უშსუბუქებდნენ, ჯანმ-
რთელებს ხომ ახარებდნენ და ახარებდნენ
ზამთარიც აღარა ბრაზობდა ძალიან და
მშვიდად გადიოდა მანამ, სანამ ჰატარა ბის-
ჭუნამ შურდულს არ დასტაცა ხელი, ქუ-
ჩაში გავიდა და მაღალსართულიანი სახ-
ლის მესამე სართულის ფანჯრის რაფაზზ
შემოსკუპებულ ჩიტუნას არ დაუმიზნა
ჭიკვით გართულმა ჩიტმა უერც კი შეამ-
ჩინია, ბიჭი რას უპირებდა. ის ხომ სახლში

დღენ ყველას! შურდულანი ბიჭუნაც ისე-
თი ბეჭინერი იყო, ვერც დალლილობას
გრძნობდა და ვერც უძილობას!

თავექუდმოგლეჯილი გაიქცა სახლძი,
ჯერ შურდული გადატეხა და ურნაში გა-
დაგდო, კიდევ რომ არ წასცდებოდა ხელი
ჩიტუნების დასახოცად, მერე ხესთან დაბ-
რუნდა, ტანზე მოეხვია და მიხვდა, თურმე
ბოროტი საქციელის გამოსწორებას რამ-
დენი სინანული, რამდენი სუფთა ცრემლი,
რამდენი სიყვარული და შრომა სდომებია!

ის დღე იყო და ის დღე, ბიჭუნა ცუდად
არასდროს აღარ მოქცეულა!

ଓର୍ବାମଣିଲି ଶୀଘ୍ରକର୍ତ୍ତାବାଲୀ ଧର୍ମ

სამსაროულიანი სახლის სხვენში რვა
ლის ფურქიანი ბიჭი ცხოვრობდა, რომელ-
ც იკვლევდა, თუ სად მიძინან ცრემლები
ტირილის შემდეგ. ბიჭი კაღლითა და წიგ-
აკით დაფილდა და გამუდმებით ეკითხე-
ოდა მშობლებს, თანატოლებსა თუ უცნო-
ებებს, რაზე ტიროლენ ადამიანები და შემ-
დეგ თავის ნიგნაჭი ინერთა.

— თუ შეიძლება, მიპასუხეთ, ბოლოს
რის გამო ატირდით?

დედაგ უპასუხა, ბოლოს მაძინ ავტიორ-დი, როცა შენ მაღალი სიცხე გქონდაო. ბე-ბიამ — როდესაც ტელევიზორში სიუჟე-ტი გავიდა, მოხუცთა თავშესაფარში ჩემი ბავშვობის მეგობარი როგორ საუბრობდ-ათ ბაბუამ ამოლობრა საოცაო შეისწორა.

ამ. ბატუაძე აძრიობრა, სათვალე ძეისხორა
და... — როდესაც აცრემლებული ბებიაშ-
ენი დავინახე, მაშინო. მამამ ჩაახველა, უ-
ერხულად შეიშმუშნა და მხრები აიჩეჩა —
მე, სამწერაოდ, აღარ მახსოვსო. კარის
მეზობელმა დეიდამ — როდესაც მეუღლე
საზღვარგარეთ გავაცილე სამუშაოდ, აი,
მაშინ ავტირდი ბოლოსო. ქვედა მეზობელ-
მა ბებიაძ — როდესაც პენსია დამესარჯა
და შვილმა ძეირადიორბული წამლები
მომიტანა თავისი დანაზოგით აფთიაქიდა-
ნო. ქუჩაში გამვლელმა ქალბატონმა —
როდესაც შვილი ჯარიდან დამიბრუნდა.
პატარა გოგონამ — როდესაც დედამ თო-
ჯინის ნაცვლად პალტო მიყიდა, ზამთარ-
ში აღარ შეავითაბა. მისი მეუბნეარი ბი-

ყურადღებას არავის აქცევდა. არც ფანჯრის რაფაზე შემოსკუპებულ ქოთნის ყვავილს, ბიჭის გასახარად რომ ყვავილობდა ხოლმე; არც თავის თანატოლებს, ეზოში რომ უხმიბდნენ სათამაშოდ; არც ბებიას, გემრიელ ქადებს რომ უცხობდა; არც მამას, საღამობით სამსახურიდან დაბრუნებული ახალ სათამაშოს ან წიგნს რომ მოუტანდა და არც დედას, ძილის წინ ახალ-ახალ საგმირო ზღაპრებს რომ უყვებოდა. ყველა შეფიქრიანდა, ნეტავი ასეთი რა ანუსხეს ჩვენს ბიჭაო? წაიყვანეს თეორხალათიან და დიდსათვალიან ექიმთან. აბა, პირი გააღვე; აბა, ამ თითის თვალი გააყილეო; აბა, ღრმად ამოისუნთქეო; აბა, ჩაახველეო; აბა ისაო, აბა, ესაო... — ვერაფერი გაუგეს. საბედნიეროდ, ბიჭს ტკივილით არა სტკიოდა რა, მხოლოდ აინტერესებდა, ტირილის შემდევ სად მიღიადნენ ცრემლები, ეს იყო და ეს.

უფროსები ათას რამეს იგონებდნენ, პასუხი რომ გაეცათ ბიჭის თვისის, მაგრამ, სამწერებაროდ, ბიჭს არავისი სჯეროდა. „ცრემლების სამყარო იღუმალი, მიუწვდომელი და ამოუცნობია“ — პატარა პრინცის სიტყვებს დღეში ათჯერ მაინც იმეორებდა. დაიარებოდა ჩაფიქრებული და ხუჭუჭა და აბურძენულ თავს იქექავდა: ნეტავი როგორია ცრემლების ქვეყანა?

ერთხელაც ასეთი რამ მოიფიქრა —
თუკი ატირებულ ადამიანს ნახავდა, მაშ-
ინვე მისულიყო და მისი წერა-წერაში ჩა-
მოცვენილი ბროლივით ბრჭყვიალა და
გამჭვირვალე ცრემლი მუჭით მოეგროვე-
ბინა, მერე კი სულაც ქილაში მოეთავსები-
ნა. ბიჭი ასეც მოიჯა. გაკვეთილების შემ-
დეგ, სკოლიდან სანამ სახლში მიეღიდოდა,
ხან ფეხატეკიებული და აცრემლებული
ლეკვის ცრემლებს აგროვებდა, ხან მინის-
ქებაშა გადასასვლელის კიბეზე შიმშილის-
გან ატირებული მოხუცის, ხან გულნატე-
ნი პატარა გოგონასი, მშობლები რომ ერთ-
მანეთს დაშორდნენ, ან პატარა ბიჭის, ვე-
ლოსიპედიდან რომ გადმოვარდა და მუხ-
ლი იტკინა, ხან შეკვარებულების სკერძი
სისულელეზე რომ იჩხუბეს და ერთმანეთს
გაებუტნენ. მოკლედ, დროთა განმავლობა-
ში ჩვენს ბიჭს იმდენი ცრემლი შეუგროვ-
და, ჯერ ერთი ქილა გაევსო, შემდეგ —
მეორე, მესამე და მეოთხე... მინის ქილებში
ცრემლები ისე ბზინავდნენ, უკეთესს ვე-
რას ნახავდით.

ერთ სალამოსაც ბიჭი ფანჯარასთან
რომ იჯდა და ჩაფიქრებული დამეს გაპ-
ყურებდა, ციდან მშვიდი ხმა მოესმა: კეთი-
ლო ბიჭო, ეს რამდენი ცრემლი გიგროვებ-
ია, გამოალე ფანჯარა და ქილებიდან ცრე-
მლი მუჭა-მუჭა აისროლე ცაში. ბიჭი ასეც
მოიქცა. მძივის მარცვლებივით აბრჭყივი-
ალდნენ და აგორძნებ ცაზე სიხარულისა
თუ სევდის ცრემლები და ვარსკვლავებს
შეერივნენ... მოიმატა და მოიმატა ცაზე
ვარსკვლავთა ციმციმმა. აი, ახლა კი მიხ-
ედა ბიჭუნა, თუ სად მიდის ადამიანის თვე-
ალიდან გადმოგორებული ცრემლი, თურ-
მე ვარსკვლავებად კაშკაშებს ცაში და
ძნოს სიკითარე უმინდეს აკალეს.

ნინო ქადაგიძე

କର୍ମଚାରୀଙ୍କ ପରିବହନ କାର୍ଯ୍ୟାଳୟ

ბრონეულების ქვეყნის ერთ ოქროსფერ ბრონეულში კი შეყვარებული გოგონა ცხოვრობდა. ისეთი შეყვარებული იყო, ისეთი შეყვარებული, მაგალითად, საუზმის შემდეგ გა საშაქრეს მაცივარში ინახავდა, ჩაიდანს — წიგნების კარადაში. არა, არა, არ გაგეცინოთ, ეს შეყვარებულ ადამიანებს სჩვევიათ, იძნევიან და ავინტენდებათ ხოლმე ქვეყანაზე ყველაფერი საკუთარი შეყვარებულის გარდა. მისი შეყვარებული კი ერთი მამაცი ჯარისკაცი იყო, რომელიც ყოველ დილით გაისწორებდა სამხედრო ფორმას, გაიპრიალებდა ჩექმას, გულის ჯიბეში ბრონეულის ყვავილს გაირჩობდა და სამხედრო ნაბიჯებით აუკლიდა და ჩაუვლიდა ხოლმე გოგონას ბრონეულის სახლის ფანჯრებს. გოგონას სიყვარულისგან ჩიტივით ფრთხიალებდა, მიაწყდებოდა ხოლმე ფანჯარას და ერთთავად უკანეალებდა ხელ-ფეხი. თუმცა არც ეს მდგომარეობა საშიში, ესეც შეყვარებულების დამახასიათებელი თვისებაა. ღიმილიანი ჯარისკაცი დაინახავდა თუ არა, გოგონაშ შემამრინია, შეითამშებდა ჰაერში, იარაღს მოიხსინდა მხრიდან და კვლავ გაიკეთებდა და შემდეგ სამხედრო ნაბიჯით დაიწყებდა წინ და უკან სიარულს. აი, ისე, როგორც აღლუმზე დადიან ხოლმე. გოგონაც გაულიმებდა და ქათქათა თეთრ ხელსახოცს დაუქნევდა ფანჯრიდან. ეს იყო და ეს. ასე გრძელდებოდა დღეები, თვეები და წლებიც კი... თუმცა ბრონეულების ქვეყანაში, მგონი, დრო საერთოდ არ არსებოდა. მარადიული ზაფხული იდგა, ერთად კაშკაშებდნენ მზე და მოვარე. ბრჭყვიალა ოქროსფერი ბრონეულის სახლებში კი ბეფრინი ადამიანები ჯობოვრობდნენ.

თუმცა, აბა, ბედნიერება დიდხანს რო-
დის გრძელდება ხოლმე და უცხო ქვეყ-
ნიდან გულგახეთქილმა მტრედმა მოიტანა
ფეხზე შებმული ბარათი: მეზობელი ქვეყ-
ნის ხოდავანდგარი თუ ისა და ესაო ომში
ინვევს ძრონეულების ქვეყნის მპრძანე-
ბელსო. აფორიაქდნენ ბედნიერი მაცხოვ-
რებლები, ჩვენს ბედნიერ ცხოვრებას წერ-
ტილი დასმევაო, ვაი, რა გვეშველებაო,
უუი, რა მოგველისო! სხვა გზა არ იყო, ძრ-
ონეულების ქვეყნის მრძანებელმა იხმო შე-
კვარებული ჯარისკაცი, შენს იმედადაა
ჩვენი ქვეყანა, უნდა შეებრძოლოო. აბა,
ჯარისკაცი რისი ჯარისკაცი იქნებოდა,
ომში რომ არ ნასულიყო, თანაკა ასეთი მა-

ლიტერატურული გაზეთი

საქართველოს კულტურის,
სპორტისა და ახალგაზრდობის სამინისტრო
საქართველოს მთავრობა სახლი

150 ამჟავში ცარმოჩანილი საუკუნოვანი ეროვნება

ବ୍ୟାସାବ୍ୟକ୍ତି

ში, ფანტაზიით შექმნილ ისტორიულ პროცესში, ცხადია, არ უნდა აერიოს მყითხველს იგი, არ უნდა დაავიწყდეს, რომ მხატვრულ გამონავონთან არ გვაქვს აյ საქმე: კი არ იგონებს, კი არ თხზავს მჩერალი ფაქტს, არამედ თავის შეხედულებას გვაცნობს მხატვრული ენით, გვიხატავს, თუ როგორ წარმოუდგენია მომზდარი; შეიძლება ასეც ითქვას: ის მხატვარია ჩვენ ნინაშე, რომელიც მოსაზრებას გამოიქვამს, ვინც ისტორიული ფაქტის წარმოქნას ცვლილს მხატვრული სიტყვით. შეესაბამება თუ არა მისი წარმოსახვა რეალიას, ეს სხვა საკითხია, ჩვენ ორსავე შემოხვევაში თამამად შეგვიძლია ვთქვათ, რომ განსაზღვრება — „მხატვრულ-დოკუმენტური პროზა“ არა მხოლოდ ალექსანდრე ორბელიანის, არამედ თავად როსტომ ჩხეიძის პროზასაც ესადაგება.

პარალელუბბთან დაკავშირებით ერთ-
საც დავძენ: ზოგჯერაც რამეთ ფაქტს გად-
მოგვცემს, რომელსამე მოღვაწეზე წერს
როსტომ ჩხეიძე და თავად ავტორის ესა-
თუ ის ნამოქმედარი ახსენდება მეტიხელს
— ზემოთ ვნახეთ, რომ ვლასა მგელაძის
მიერ 1918 წლის 26 მაისს ზარების რეკვაზე
მოგვითხრო ავტორმა და, ალბათ, ბევრს
მოაგონდება, პავლე ინგოროვას და კრძა-
ლვისას, მიუხედავად იმისა, ამით სახელმ-
წიფოს ნებას შეენინააღმდეგნენ, ზარები
რომ ჩამორეეს მან და უჩა შერაზალიშ-
ვილმა ქაშუეთის სამრეკლოზე...

როსტომ ჩხეიძის ნიგნი ერთ ადამიანს ეძღვნება, მაგრამ მთელი ეპოქის პერიპეტიიებია მასში წარმოდგენილი: ისტორია, რომელიც მეფე ერეკლეს ხანიდან იწყება, 1921 წლამდე და ჩვენი დროისკენაც მოდის, შამილი და ორანს შეფარებული ალექსანდრე ბატონიშვილი, პოლონეთის ამბები, სხვადასხვა პოლიტიკური შეხედულება და ქართველთა შორის დაპირისპირება.

ଦା, ନେତ୍ରିକୁଗେହୀ... — ମରାଗାଲ ସାଜିତୋଥେ ନେଇ-
ର୍ଯ୍ୟବା, ଆରାଏରିତ ଡାଫ୍ଡୋତି ଡା ଉଚ୍ଚପୁଣ୍ୟାଦ
ଫ୍ରିନ୍ଡିଲ୍ଲ ତୋରନ୍ତେବ୍ରେବା ନେବାତ୍ରେବା ନେଇଶ୍ବର; ଦା-
ଲ୍ଲଖେ ମରାଗାଲ ମ୍ବର୍ତ୍ତିର୍ଯ୍ୟବା ଅରିଲେ ଚାରମନ୍ତିର୍ବିନ୍ଦି
ଅଲ୍ଲେଖୀଶାନନ୍ଦର୍ମ୍ଭ ଓରବ୍ରେଲିବାନୀ, ଟ୍ୟୁମ୍ପି, ମତାବାରି
ଅକ୍ଷ୍ୱେନ୍ଦ୍ରି ମାନିନ୍ଦ୍ର 1832 ନେଲିଲେ ଶୈତାକମ୍ପୁଲ୍ଲେବାଥୀ
ଏ ଗାଧାତ୍ମାନିଲ୍ଲି — ଅଲ୍ଲେଖୀଶାନନ୍ଦର୍ମ୍ଭ, ଶୈତାକମ୍ପୁ-
ଲ୍ଲେବିଲେ ଏରତ-ଏରିତ ମେତାଜୁରି, ଏରତାଫ୍ରେରିତ
ପ୍ରୟ, ବିନିନ୍ଦ୍ର ଅଥ ଶୈତାକମ୍ପୁଲ୍ଲେବିଲେ ମନୋବାନିଲ୍ଲେତା
ଶ୍ରୀଲ୍ଲ ଶେମାଦିଗ୍ବେନିଲ୍ଲାପା ପ୍ରତିର୍ଦ୍ଵାରା ଅଛି, କ୍ଷବାଦିନା,
ପ୍ରେର ଫାକ୍ଟ୍ୟୁନିନ୍ଦ୍ର ଫାକ୍ଟ୍ୟୁନିନ୍ଦ୍ରି ସାହେବିଲ୍ଲାପା ପ୍ରେରାବୀଲ୍ଲା
ସାହେଲି, ଜୁମାଲ ସାକ୍ଷୁତାର ତାଙ୍କେ ଗାନ୍ଧିରାଵଦା,
ପ୍ରିଣ୍ଟର ଲ୍ଲେବାଶ ଗାଲ୍ପେମଦା (ବ୍ୟାକି ଶ୍ରେଷ୍ଠିନିରା କିନ୍ତୁ
ସାମଶ୍ଵରିଲ୍ଲ ମେତେଲ୍ଲ ପ୍ରତ୍ୟାମନିକାରୀ); ନେଇନିରାନ
ଲ୍ଲେବି ରିବନ୍ସ, ଶୈତାକମ୍ପୁଲ୍ଲେବିଲ୍ଲ ଗାମ୍ପିମିଲ୍ଲ ଫାଫା-
ନାଶାଜୁଲ୍ଲେବାପ୍ର ରନ୍ଦି ଅର ଜୁନ୍ଦର୍ଦିନା ଲ୍ଲେଖୀଶାନନ୍ଦର୍ମ୍ଭ
ଓରବ୍ରେଲିବାନୀ, ଅର ଗାନ୍ଧିକିତ୍ତବାପ୍ରଦା ମାସ...

მხოლოდ თავიანთი პოეზითა და პროზით არა — ცხადია, ზნეობის მაგალითებითაც რჩებიან ამგვარი ადამიანები ისტორიაში.

როსტომ ჩეგიძეს არაერთ მამულიშვილზე აქვს ნიგნები დაწერილი, უღრმესი მადლობა ეკუთვნის ყველაფორისათვის, რასაც მათ წარმოსაჩენადა აკეთებს, მისი წყალობით ალექსანდრეც დაგვლოცავს და ასეთ ნიგნებში მის მსგავსად შექებული სხვა მოღვაწებიც მოლოცველის თვალით გადმოგხედავენ, ისევ სამშობლოს პატრიონობას შეგვეველრებიან საქართველოს მფარველ ანგელოზებად გადაქცეული ადამიანები...

რედაქტორი ირაკლი ჯავახაძე
რედაქტორის მოადგილე უჩა შერაზადიშვილ
ქურნალისტი თამარ ჟურული

მობ.ტელ.: (577)742277; (599)269852; e-mail: litgazeti@yahoo.com

გამოვა

3 სეპტემბერს

1

ISSN 2246-7849

ISSN 2346-7940

ISSN 2346-7946

Barcode

772346794004

772576 794667